Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 168 | Łódź, Czwartek, 4 lipca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, ג׳ תמוז תרצ״ה | № 168

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מיניסטער בעק אין בערלין
האט אפגעהאלטן קאנפערענצן מיט׳ן קאנצלער היטלער

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

היינט 8 מיט 2 איז מיט׳ן ווארשאווער צוג אנגעקומען קיין בערלין דער אויסערן־מיניסטער, בעק, אין דער בעגלייטונג פון זיין פרוי, דעם קאבינעט־דירעקטאר פיים אויסערן־מיניסטעריום לובינסקי און פערזענליכען סעקרעטאר, פרידריך.

אויפ׳ן וואקזאל האבען דעם מינ. בעק אפגעווארט: דער מלוכה־סעקרעטאר מייסקער, אלס פערזענליכער פארשטעהער פונם קאנצלער היטלער, דער אויסערן־מיניסטער באראן פאן נויראט, דער מלוכה־סעקרעטאר פאן־ביליאוו, דער דייטשער אמבאסאדאר אין ווארשא, פאן מאלטקע, די מיטגלידער פון דער פוילישער אמבאסאדע מיט׳ן אמבאסאדאר ליפינסקי בראש א. א.

אויפ׳ן וואקזאל איז אויסגעשטעלט געווען אנ׳ערען־קאמפאניע מיט א פאהן.

מינ. בעק איז אפגעפאהרען צום בנין פון דער פוילישער אמבאסאדע, וואו ער וועט זיך פערהאלטען אויף דער צייט פון זיין וויזיט אין בערלין.

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

היינט בייטאג איז אין דער פוילישער אמבאסאדע פארגעקומען אנ׳אויפנאהמע לכבוד די פוילישע בעאמטע אין בערלין און פארשטעהער פון דער פוילישער קאלאניע.

די גרויסע צאהל געסט זענען אויפגענומען געווארען דורך דער פרוי פון מינ. בעק. שפעטער איז אויך אנגעקומען דער מיניסטער גופא, וועלכער איז דעם גאנצען פארמיטאג געווען בעשעפטיגט אויף פאליטישע קאנפערענצן אין דער דייטשער מלוכה קאנצעלאריע.

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

אין שייכות מיט׳ן אנקומען פון מינ. בעק זענען די היגע צייטונגען ארויס מיט לייט־ארטיקלען אונטער די נעמען: „פוילען ביי פילסודסקי׳ס פאליטישער טראדיציע״, „פילסודסקי׳ס פאליטיק וועט ווייטער געפיהרט ווערען״, „די קאנטיניואירונג פון דער פרידענס־ארבייט״ א. אז. וו.

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

היינט, האלב 5 האט זיך אין דער מלוכה־קאנצעלאריע אנגעהויבען די צווייטע קאנפערענץ פונם מינ. בעק מיט׳ן קאנצלער היטלער.

אויף דער דאזיגער קאנפערענץ זענען אויך אנוועזענד געווען דער אמבאסאדאר ליפסקי און דער דייטשער אויסערן־מיניסטער פאן־נויראט. די דאזיגע קאנפערענץ האט געדויערט קרוב דריטהאלבען שעה.

בסך־הכל האבען היינט די קאנפערענצען פון מינ. בעק געדויערט איבער 5 שעה.

קיין קאמוניקאטען זענען דערווייל נישט ארויסגעלאזט געווארען.

אין אלגעמיין איז די קאנפערענץ פערלאפען ביי א פריינדליכער אטמאספער.

רוים, 3 (ספ. טעל.)

אין די ארטיקלען וועגען דעם וויזיט פון מינ. בעק אין בערלין ווערט צ. א. געגוויציטירט די אויספיהרען פון דער „דיפלאמאטיש - פאליטישער קארעספאנדענט״, און וועלכע עס ווערט געווענדט די אויפמערקזאמקייט אויף דער וויכטיגקייט פונם פערזענליכען קאנטאקט צווישען דעם קאנצלער היטלער און דעם מינ. בעק.

די בערלינער קארעספאנדענטען פון דער איטאליענישער פרעסע פערזיכערן, אז דער וויזיט שטעהט נישט אין א דירעקטער שייכות מיט׳ן מזרח־פאקט, מיט׳ן ענגליש־דייטשען ים־אפמאך, נישט מיט דאנציגער ענינים, נאר ער האט אנ׳אלגעמיינעם כאראקטער, און שטעלט מיט זיך פאר א רעוויזיטירונג פון די דייטשע מיניסטארען געבעלס און גערינג.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

אלע צייטונגען ווידמענען זעהר פיל אויפמערקזאמקייט דעם וויזיט פון מינ. בעק אין בערלין און זאגט ארויס וועגען דעם כל׳ערליי סברות.

„לע מאטען״ פערזיכערט, אז בעת די בערלינער געשפרעכען וועט בעטראכט ווערען די אלגעמיינע פאליטישע סיטואציע אין אייראפא אהן דעם פאר אויסזעהן וואס׳ערע׳לישט־איז בעשטימטע נעגאציעס.

„לע מאטען״ פיהרט אויס, אז דער ערשטער וויזיט פונם פוילישען אויסערן־מיניסטער אין בערלין שטעלט מיט זיך פאר א נייעם פאקט אין דער געשיכטע פון די פויליש־דייטשע בעציהונגען.

דער בערלינער קארעספאנדענט פון „ענטראסיזשאן״ איז מודיע, אז די אויפנאהמע פון מינ. בעק אין בערלין האט געהאט אנ׳אויסערגעווענליך פייערליכען כאראקטער. דער ערשטער טייל פונם וויזיט איז די בעשטעטיגונג פון דער פויליש־דייטשער פריינדשאפט.

געהיימע ענגליש־דייטשע אפמאכען
ערב א פראנצויזיש־איטאליענישער מיליטער־בונד

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

לויט ווי מען דערוויסט זיך פיהרט איצט ענגלאנד מיט דייטשלאנד געהיימע אונטערהאנדלונגען וועגען א בעזונדערן לופט־פליה־פאקט. די דאזיגע אונטערהאנדלונגען נעפינען זיך אויף א גוטען וועג און וועלען וואהרשיינליך בקרוב פינאליזירט ווערען דורכ׳ן שליסען א פארמעלען טראקטאט פאר געגענזייטיגער לופט־שוץ.

די פראנצויזישע רעגירונג ווייסט אויסגעצייכענט וועגען די דאזיגע אונטערהאנדלונגען, אבער די פרעסע האלט זיך דערווייל אפ פון צו מאכען פירושים.

גלייכצייטיג מיט ענגלאנד׳ס קענטיגען אפסעפארירען זיך פון פראנקרייך מערקט זיך א נייע פראנצויזיש - איטאליענישע דערנעהנטערונג — אזא דערנעהנטערונג, וואס קען זיך אפילו פערענדיגען מיט א מיליטערישען בונד. א סברא, אז וועגען דעם ענין איז דער גענעראל גאמעלען, דער שעף פון פראנצויזישען גענעראל־שטאב נישט לאנג צוריק געפאהרען קיין רוים.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

די האוואס־אגענטור איז מודיע פון לאנדאן: אין די אפיציעלע קרייזען ווערט אפגעלייקענט די אינפארמאציע פון אנ׳אויסלענדישער צייטונג, אין וועלכער עס ווערט דערצעהלט, דאס איצט ווערען געפיהרט ווייטערדיגע ענגליש - דייטשע אונטערהאנדלונגען בנוגע דעם שליסען א לופט־פליה־פאקט.

וועגען וואס האט די יודישע דעלעגאציע
גערעדט מיט׳ן אינערן־מיניסטער?

ווארשא, 3 (ספ. טעל.)

ווי ס׳איז שוין היינט בקיצור איבערגעגעבען געווארען, איז נעכטען אויפגענומען געווארען דורך דעם אינערן־מיניסטער קאשטשאלקאווסקי א יודישע דעלעגאציע אין בעשטאנד פון ריישער רב דעפ. לעווין, דעפ. ווישליצקי און דעפ. מינצבערג די דאזיגע דעלעגאציע, וועלכע איז פערגאנגענע וואך געווען ביים פרעמיער סלאוועק, איז דורך דעם לעצטען אבגעשיקט געווארען צום אינערן־מיניסטער, כדי מיט איהם ארומצורעדען די פראגען, וועלכע זענען נוגע זיין רעסארט.

די יודישע דעלעגאציע האט קאנפערירט מיט׳ן אינערן־מיניסטער העכער א [illegible] צייט. מען האט ארומגערעדט די פראגען וועגען דער יודישער שחיטה און די אקציע פון די אנטיסעמיטען געגען איהר.

ווייטער האט מען גערעדט וועגען דעם אופן פון צוטיילען די וואהל־קרייזען. עס איז געלעגט געווארען אכט, אז געוויסע קרייזען, וועלכע בעזיצען א יודישע בעפעלקערונג זאלען נישט מאיאריזירט ווערען, כדי עס זאל געגעבען ווערען די יודען די מעגליכקייט צו בעקומען פארטרעטער אין די געזעצגעבערישע קרייזען.

גאנץ בעזונדער איז בעריהרט געווארען די פראגע וועגען די לעצטע געשעהענישען. דער מיניסטער האט ערקלערט, אז עס זענען אנגענומען געווארען די שטרענגסטע מיטלען, אז אזעלכעס זאל זיך מעהר נישט איבערחזר׳ען. געגען די, וועלכע האבען די געשעהענישען ארויסגערופען אדער אנטייל גענומען אין זיי, פיהרט זיך א פאליציייאישע אויספארשונג און זיי וועלען געשטעלט ווערען פאר׳ן געריכט.

צום סוף האט מען נאך ארומגערעדט א רייה ענינים. וועלכע זענען נוגע דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין געוויסע וואיעוואודשאפטען.

פוילישער געזאנדטער אין ווין
איז לייכט פערוואונדעט געווארען
בעת אנ׳אויטא - קאטאסטראפע

ווין, 3 (ספ. טעל.)

דער פוילישער געזאנדטער אין ווין ה׳ יאן גאווראנסקי מיט זיין פרוי זענען היינט לייכט פערוואונדעט געווארען בעת אנ׳אויטא־קאטאסטראפע.

צי גיט דייטשלאנד נאך?
דער מזרח־פאקט־פראיעקט ווידער אקטועל

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דייטשלאנד איז איצט מיט אלע כחות פעראינטערעסירט צו דערפיהרען צו דירעקטע אונטערהאנדלונגען מיט פראנקרייך. צו דעם צוועק האלטען די דייטשע פאליטיקער ביי יעדער געלעגענהייט אין איין דעקלאמירען וועגען זייערע כלומרשט־אויפריכטיגע שלום־כוונות לגבי גאנץ אייראפא. זיי שטרייכען איצט אונטער, אז דייטשלאנד וויל לעבען בשלום נישט בלויז מיט מערב־אייראפא, נאר אויך מיט די מזרח־אייראפעאישע לענדער. די פארוואורפען פון געוויסע פאליטישע קרייזען אין ענגלאנד און פון גאנץ פראנקרייך, אז דייטשלאנד וויל דערפיהרען צו א פאליטישער פערשטענדיגונג מיט ענגלאנד און מיט פראנקרייך, כדי צו בעקומען פרייע הענד לגבי מזרח־אייראפא, ווערען איצט אין דייטשלאנד קאטעגאריש אפגעווארפען.

א כאראקטעריסטיש ארטיקעל וועגען דעם איצטיגען סטאדיום פון דער דייטשער אויסערן־פאליטיק האט זיך בעוויזען אין דער איינפלוסרייכער „פראנקפורטער צייטונג״. דער היטלעריסטישער פובליציסט בעמיהט זיך צו דערוויזען, אנ׳אייגענטליך איז דייטשלאנד אויך איצט גרייט צוצוטרעטען צו א פאקט פון די מזרח־אייראפעאישע מלוכות. זי פאדערט אבער, אז דער דאזיגער פראיעקט זאל עטוואס געענדערט ווערען בהסכם מיט די דייטשע פארשלאגען אויף דער קאנפערענץ אין שטרעזא.

דאס ארטיקעל אין דער „פראנקפורטער צייטונג״ איז אמתאהרשיינליכסטען אינספירירט געווארען דורך די מאסגעבענדע פאקטארען פונם איצטיגען לאנד.

פארשטעהער פון דעם פוילישען עמיגראציע־דעפארטאמענט
בעקענט זיך מיט דעם יודישען ישוב אין א״י

ירושלים. (יט״א) אין א״י ווײלט איצט מיניסטעריאל־ראט לאטאכא פון דעם עמיגראציע דעפארטאמענט פון דער פוילישער רעגירונג. מיניסטעריאל־ראט לאטאכא האט בעזוכט דאס צענטראל־בירא פון דער יודישער אגענץ און די דירעקטאריומס פון די קרנות. בעת די בעזוכען זע נען בעהאנדעלט געווארען א רייה פראגען פון יודישער עמיגראציע פון פוילען. אין דער בעגלייטונג פון ה׳ בארלאס האט מיניסטעריאל־ראט לאטאכא בעזוכט דעם עמק, תל־אביב, און די [illegible] קאלאניעס.

געשלאסען די קאנפערענץ
פון אלגעמיינע ציוניסטען אין לאנדאן

לאנדאן, 3 (יט״א טעלעגראפיש)

די קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין „אטלאנטיק סיטי״ איז געשלאסען געווארען. ס׳איז בעשלאסען געווארען, צוצוטרעטען צו דער וועלט־פעראייניגונג פון אלגעמיינע ציוניסטען. ס׳איז אויך אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו בעקעמפען די עקסטרעמיסטען. די קאנפערענץ, האט זיך ארויסגעזאגט געגען לעגיסלאטיוו־ראט און פאר א פרייער איינוואנדערונג קיין עבר־הירדן.

דעמאלירט א יודיש געשעפט
ווייל דער אינהאבער האט בעליידיגט זיין ארישען אנגעשטעלטען

5 בערלין, 3 (יט״א טעלעגראפיש)

די „פראנקפורטער צייטונג״ טיילט מיט, אז דער יודישער סוחר פון היידעלבורג איז פער׳משפט געווארען אויף שעק־ארעסט דערפאר, וואס ער זאל האבען בעליידיגט זיינעם אגארישען אנגעשטעלטען.

באלד דערנאך האט זיך פאר׳ן געשעפט פערזאמעלט א מחנה נאציס און דעמאלירט דאס געשעפט.

ערב א מלחמה=אויסברוך

סאוויעטיש=יאפאנישער קאנפליקט נעמט אן דראהענדע פארמען

מאָסקווא, 3 (ספּ. טעל.)

די אויפרעגונג געגען יאפּאן נעהמט אן אלץ שארפערע פאָרמען. די גאנצע סאָוויעטישע פּרעסע אטאקירט שטארק יאפּאן און דראָהט, אז אויב יאַפּאן וועט נישט אָפּשטעלען די מיליטערישע פּראָוואָקאציעס אויפ'ן ווייטען מזרח, וועט די סאָוויעטישע ארמעע מיט געוועהר אין דער האנד א סוף מאכטען צו די דאָזיגע העסליכע פּראָוואָקאציעס. מיט אנדערע ווערטער הייסט עס, אז רוסלאנד איז איצט פולשטענדיג צוגעגרייט צו ענטפערן יאפּאן מיט א מלחמה־ערקלערונג.

בכלל איז דער טאָן פון דער סאָוויעטישער פּרעסע זעהר א קריגערישער.

אזוי דריקט זיך אויס די „איזוועסטיא“, אז יאַפּאן איז זיך טועה אויב זי מיינט, אז רוסלאנד איז נישט אימשטאנד א סוף צו מאכען צו איהרע פּראָוואָקאציעס. די גלענצענד־אָרגאניזירטע רויטע אַרמעע וועט יאַפּאן געבען אזא לעקציע, אז זי וועט שוין פערזאָגען א צעהנטען נישט ארויסצורופען אזוי לייכטזיניג קיין גרויסע פּאָליטישע קאָנפליקטען.

ווי ס'איז צו זעהן, רעכענט זיך די סאָוויעטישע מאכט מיט דער מעגליכקייט פון א שנעלען אויס־ברוך פון א מלחמה צווישען יאפּאן און סאָוויעט־רוסלאנד. דעריבער האָט די מאכט בעפוילען אלע סאָוויעטישע בירגער, וועלכע וואוינען אין דעם גרעניץ־געביט, אז זיי זאָלען פערלאָזען זייערע וואוינונגס־ערטער און זיך איבערציהען טיף אין רוסלאנד.

גלייכצייטיג איז פערשטארקט געוואָרען דער מיליטערישער גאַרניזאָן ביי דער מאנדזשורישער גרעניץ. בעזונדערס האָבען די סאָוויעטען פער־שטארקט זייער לופט־פליה־פלאָט. די בעסטע סאָ־וויעטישע פליהער ווערען איבערגעשיקט אויפ'ן ווייטען מזרח. טאָג־טעגליך קומען אָן גרויסע טראנס־פּאָרטען מיליטער, וועלכע ווערען לאָקירט איבער דער גאנצער לענג פון דער סאָוויעטיש־מאנדזשורי־שער גרעניץ.

אויך די יאפּאנער האָבען אין משך פון די לעצ־טע 10 טעג פערשטארקט זייערע מיליטערישע קרעפ־טען אויף דער גרעניץ מיט פרישע 4 דיוויזיעס.

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

די לאגע אויפ'ן ווייטען מזרח ווערט ערנסטער פון שעה צו שעה.

אין די היגע מיליטערישע און פּאָליטישע קריי־זען רעכענט מען זיך מיט דער מעגליכקייט פון א שנעלען מלחמה־אויסברוך צווישען יאפּאן און סאָ־וויעט־רוסלאנד. מען ווייזט אָן, אז די יאפּאנישע מיליטערישע קרייזען, וועלכע זענען פעראנטוואָרט־ליך בלויז פאַרן מיקאדאָ, פּראָוואָצירען צו א מלחמה מיט רוסלאנד.

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

פון סאָוויעט־רוסלאנד מעלדעט מען, אז בלי־כער, דער סאָוויעטישער קאָמאנדיר פון דער רויטער ארמעע אויפ'ן ווייטען מזרח, האָט קאָנצענטרירט ארום דער מאנדזשורישער גרעניץ אַנ'ארמעע פון א פערטעל מיליאָן סאָלדאטען און איבער 500 שווע־רע און לייכטערע קריגס־עראָפּלאנען.

טאָקיאָ, 3 (ספּ. טעל.)

די רענזאָ־אגענטור איז מודיע, אז די יאפּאנישע רעגירונג האָט אריבערגעשיקט צום יאפּאנישען אמ־באסאדאָר אין שינקינג - מינאמי דעם טעקסט פונם סאָוויעטישען פּראָטעסט מכוח די 7 פאלען פון פער־גוואלטיגען די סאָוויעטישע גרעניץ דורכ'ן יאפּאני־שען מיליטער.

האנדעלשאפט איז נישט חברשאפט

סאוויעטישע קניות אין דייטשלאנד

בערלין, 3 (ספּ. טעל.)

אין דייטשלאַנד ווײלט איצט אַ רייה ווירטשאַפט־ליכע קאָמיסיעס, וואָס זענען אַרויסגעשיקט גע־וואָרען דורך דער סאָוויעטישער רעגירונג בכדי צו מאַכען בעשטעלונגען ביי דער דייטשער אינדו־סטריע, אין הסכם מיט'ן אָפּמאַך פון 9 אַפּריל ה. י. אויפ'ן יסוד פון וועלכען דייטשלאַנד ערטיילט די סאָוויעטען אַ קרעדיט פון 200 מיליאָן מאַרק.

צוויי סאָוויעטישע קאָמיסיעס זוכען אויטאָ־מאָביל־פאַבריקען, איין קאָמיסיע פיהרט אונטער־האַנדלונגען מכוח'ן איינקויף פון באַהן־מאַטעריאַלען און אַ פערטע קויפט כעמיקאַלען.

אין משך פונ'ם היינטיגען חודש דאַרפען קיין דייטשלאַנד אָנקומען נאָך עטליכע סאָוויעטישע קאָמיסיעס.

דרייסטער באנדיטן=אנפאל אין ניו=יארק

צוגערויבט 20.000 דאלאר

ניו־יאָרק, 3 (ספּ. טעל.)

דינסטאָג בייטאָג בעת'ן גרעסטען גאַסען־פער־קעהר איז אויפ'ן בעלעבסטען פונקט פון ניו־יאָרק, וואָל סטריט, אויסגעפיהרט געוואָרען אַ באַנדיטען־אָנפאַל אויף דער פיליע פון דער „מויר־טשענט נעשאנעל באַנק“. עטליכע בעוואָפענטע באַנדיטען מיט קוילענוואַרפערס האָבען זיך אַריינ־געריסען אין דער פיליע, טעראָריזירט די אָנגע־שטעלטע און האָבען צוגערויבט 20 טויזענד דאָלאַר.

דער דאָזיגער אָנפאַל האָט אין ניו־יאָרק אַרויס־גערופען גרויס אויפזעהען, נישט צוליב דער צו־גערויבטער געלד־סומע, וועלכע איז פערהעלטניש־מעסיג אַ קליינע, נאָר צוליב דער חוצפה פון די באַנדיטען. איידער זיי זענען אַריין אין דער באַנק האָבען זיי נעמליך אויף דער גאַס געעפענט אַ שי־סעריי מיט די קוילענוואַרפערס און האָבען פולשטענ־דיג „אָבגעריינינגט“ די גאַס פון מענשען און אוי־טאָמאָבילען.

לייבאר=פארטיי איז אפאזיציע צו דער רעגירונג

לאָנדאָן, 3 (ספּ. טעל.)

דעם קומענדיגען דינסטאָג וועט די לייבאָר־פּאַרטיי אַריינטראָגען אין פּאַרלאַמענט אַנ'אומצו־טרוי־וואָטום צו דער רעגירונג.

אין דעם מאָטיווירטען פּאַרשלאָג וועט גע־זאָגט ווערען, אַז די רעגירונגס=פּאָליטיק בנוגע דער אַרבייטסלאָזיגקייט האָט איינגאַנצען פערפיהרט.

„ניו קראָניקל“ בעמערקט, אַז הערבערט סע־מיועל'ס ליבעראַלע פּאַרטיי וועט אונטערשטיצען דעם פּאַרשלאָג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי.

ליטווישע אלגעמיינע ציוניסטן

נישט אנגעשלאסען אן קיין שום וועלט-צענטראַלע

קאָוונע (יט"א) דער צענטראַל־קאָמיטעט פון דער אַלגעמיינער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין ליטע. וועלכער איז געווען אָנגעשלאָסען אָן דעם קראָקאווער וועלט־פערבאַנד פון די אַלגעמיינע ציוניסטען, האָט איצט נאָך דער שפּאַלטונג אין פערבאַנד בעשלאָסען נישט צוצושטעהן צו קיין שום וועלט־צענטראַלע. דאַנעגען האָבען זיך די פּראָגרעסיווע אַלגעמיינע ציוניסטען פון ליטע — ווי בעקאַנט — אָנגעשלאָסען אָן דער נייער לאָנ־דאָנער פעראייניגונג.

ענדערונגען אויף פוילישע אמבאסאדע-אמטען

דער „קוריער פּאָלסקי“ מעלדעט, אַז אויף די אָנפיהרענדע פּוילישע אַמבאַסאַדע־אַמטען אין פּאַריז, וואַשינגטאָן, רוים, בריסעל, בודאַפּעשט און אַטען וועלען פאָרקומען ענדערונגען. די צייטונג גיט נישט אָן די נעמען פון די פּערזאָנען, וואָס ווערען בעטראַכט אַלס קאַנדידאַטען אויף די אַמטען.

ווען אונטער! צייכען פון די קאנגרעס-וואהלען

ווין. (יט"א טעלעגראַפיש)

ווין שטעהט אונטערן צייכען פון די קאָנגרעס־וואַהלען. עס ווערט שוין געפיהרט אַ [illegible] וואַהל־קאַמפּאַניע מיט'ן אַנטייל פון בערל לאָקער, מאַרגוליעס א. אַנד.

אַ רחמנות געבען...

ווין, 3 (ספּ. טעל.)

די עסטרייכישע רעגירונג האָט בעשלאָסען אַריינצוטראָגען אין פּאַרלאַמענט אַ געזעץ־פּראָיעקט וועגען אָפּשאַפען דעם „גלות“ פון די מיטגלידער פון דער בפוועז. האַבסבורג־דינאַסטיע און די קאָנ־פיסקאַציע פון זייער פערמעגען.

א מיידעל פערוואנדעלט איז א מאנספערשויך

צוויי חדשים פאר איהר חתונה

פּראַג, 3 (ספּ. טעל.)

אין פּראַגער פּראָזעקטאָריום האָט מען גע־בראַכט דעם קערפּער פון דער 26־יעהריגער דינסט, הראַבאַק, וועלכע האָט זיך אויפגעהאָנגען אין דער וואוינונג פון איהר בעל־הבית'טע. בעת דער סעק־ציע איבערן קערפּער האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס מיידעל האָט זיך געפונען אין סטאַדיום פון פערוואַנדעלט ווערען אין אַ מאַנסביל.

די אויספאָרשונג אַרום דער דאָזיגער מערק־ווירדיגער געשיכטע אז איצט געוואָרען די סענ־סאַציע פון טאָג אין גאַנץ טשעכיען. ס'ווייזט זיך אַרויס, אַז די זעלבסטמערדערין האָט אין צוויי חדשים אַרום געזאָלט חתונה האָבען. אין אַ גע־וויסען טאָג, ווען זי האָט זיך אויפגעכאַפּט פון שלאָף, האָט זי, צו איהר גרויסער ערשטוינונג פעסטגעשטעלט, איז אין איהר קערפּער־געבוי קו־מען פאָר רעטזעלהאַפטע שנוים. זי איז אַוועק צו אַ דאָקטאָר, וועלכער האָט איבער איהר דורכגע־פיהרט אַנ'אָפּעראַציע וואָס האָט אָבער נישט גע־בראַכט קיין רעזולטאַטען און דער פּראָצעס פון ווערען אַ מאַנסביל האָט ביי איהר אָנגענומען אַלץ מעהר קאָנקרעטע פאָרמען. דאָס האָט אַזוי פאַר־טאָל געווירקט אויף דעם אומגליקליכען מיידעל, אַז זי האָט בעשלאָסען צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

זי האָט איבערגעלאָזען אַ בריף, אין וועלכען זי שרייבט, אַז די מורא צו ווערען אַ פולשטענדי־גער מאַנסביל טרייבט זי יונגערהייט אין קבר אַריין.

Dr. REICHER
פּאַלודניאָווא 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוועכע=בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—8 אָוונד

Doktór
Z. Henrykowski
ספּעציאַל־אַרצט פאַר וועגערישע
הויט־קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
וואוינט יעצט
9 טראַוגוטאַ 9
טעל. 262-98
נעהמט אָן פון 8 - 11 און פון 6—9 אָוונד.
פאַר פרויען אַ בעזונד. וואַרטע־זאַל

SUDOR wpłynie „Ap. Kowalski” usuwa POT i WOŃ Wystrzegać się naśladownictw.

פאַר גאָלד,
בריליאַנטען
און לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Inż. A. RUSSAK
געשוואוירענער איבערזעצער
פאַר די פראַנצויזישע, רוסישע, יודישע
און העבראַאישע שפּראַכען
(אין בעצירק פון אַפּעלאַציע־געריכט)
נאַרוטאָוויטשאַ 47, טעל. 245-08.
די קאַנצעלאַריע ערלעדיגט אויך דאָקו־מענטען אין דייטש, ענגליש, איטאַליעניש.

Dr. med.
RACHELA LEWI
קינדער־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
שרודמיעסקאַ 27, טעל. 142-72.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
צוריקגעקעהרט
נעמט אָן ביז 8:30 פריה, פון 12 ביז 2 מיטאָג און פון 7—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בײטאָג.
עלעקטראָ אַנאַליזען.
פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע־פּרייזן
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 10—12 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פּרייזן

לעכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 6

הרב שמחה טרייסטמאַן
זאַכאַרניאַ 57
נעמט־אָן אַלע רבנישע אָנ־געלעגענהייטען, ווי:
דין־תורה'ס, חופות א.אַז.וו.
יעדען טאָג פון 5 ביז 8 אָוועגד.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוזאַ־אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַ־טאָרישעס פון 9-2 און פון 4—8 אָוונט

DR. MED. H.
Różaner
ספּעציאַליסט פאַר
הויט, וועגערישע און סעקסועלע קראַנק.
NARUTOWICZA 9,
tel. 128-98.
נעמט אָן פון 9—1 פּאָרם. און פון 5—9

בעקאַנטמאַכונג.
דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז מיין סאָדע=וואַסער־פאַבריק איז איבערגעטראָגען געוואָרען
אויף פּילסודסקיעגאַ 69
יעדע בעשטעלונג ווערט פּינקטליך ערלעדיגט.
ספּעצ. קליינע באַלאָנען וואַסער מיט אייז אויף שבת
טעלעפאָן 190=48. מיט אַכטונג פרידוואַלד

Dr B. ROBINSON
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86
עמפּפאַנגט פון $2^1/_2-1^1/_2$ פאָרם.
און פון 4—5 נאָכמ.
פון 6 אַ זייגער אָן איז קאַלוסנאַ.
וואַרשאַווסקאַ גאַס, ווילאַ נייהאַוז.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער־קראַנקהייטען
6. שערפּיעז 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

צאָהן־אַרצט
ס. וואָטניצקאַ
65 אַפּיוטרקאָווסקיעגאַ 65
נעמט אָן פון 9—1 און פון 3—8 אָוונד

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען־, האַרץ־ און סקלעראָז־קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145,
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

ד"ר
ס. קאַנטאָר
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען (מענער־שוועכע)
פּיעטריקאָווער 90
טעל. 129=45.
נעמט אָן פון 8—2 נ"מ און פון 6—9 אָוו

ארץ־ישראל זאָל ווערען

א בעשטאַנד־טייל פון דער אראבישער פעדעראציע

פּראָגראַם פון דער נייער אראבישער רעפאָרם־פּאַרטיי

י ר ו ש ל י ם, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)

די נייע אַראַבישע רעפאָרם־פּאַרטיי, האָט פאַר־עפענטליכט איהר פּראָגראַם.

לויט דעם פּראָגראַם דאַרף ארץ־ישראל ווערען אַ בעשטאַנד־טייל פון דער אַראַבישער פעדעראַציע "זי איז געגען דעם ארץ־ישראל־מאַנדאַט, פאַר שליסען אַן׳אָפּמאַך מיט ענגלאַנד לויט׳ן מוסטער פון איראַק.

12 יודען אין אמסטערדאמער שטאַט־ראַט

אַ מ ס ט ע ר ד אַ ם, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין נייעם שטאָט־ראַט וועלכער בעשטעהט פון 45 מיטגלידער זענען געוועהלט געוואָרען 12 יודען, דער נאַצי־קאַנדידאַט איז ארויסגעפאַלען.

אונגעוועהנליך גרויסע היצען אין איירפּאַ

אין צענטראַל־אייראָפּאַ און ביי די ברעגעס פון מיטעללענדישען ים הערשען אומעטום געוואַל־דיגע היצען. אין וויען איז אַ טראָפּישע היץ, וואָס אַזעלכע איז נישט געווען זינט פיל יאָהרען. אין בערלין זענען די לעצטע טעג געשטאָרבען פון היץ 12 מענשען און איבער הונדערט האָט מען געבראַכט אין די שפּיטאַלען קראַנק אויף זון־שלאַ־גען, אין בוראַפּעשט האָט מען אויפגעהויבען אין די גאַסען 80 מענשען אין א בעוואוסטלאָזען צו־שטאַנד. זיי האָבען אלע געהאַט זון־שטיכען, 113 מענשען, האָט די „גיכע הילף“ געבראַכט אין די שפּיטאָלען. אין דרום־פראַנקרייך איז געווען 35 גראַד היץ אין שאָטען און ס׳זענען געווען פיל טויט־פאַלען און נאָך מעהר קראַנקען־פאַלען פון די היצען. אין מילאַן (איטאַליען) זענען געווען צוליב די היצען אייניגע טויט־פאַלען.

אימפּאַזאַנטע מאַניפעסטאַציע

פאַר׳ן יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט

ו וּ אַ ר ש א (יט״א) די גרויסע אַקאַדעמיע, וואָס איז די טעג פאָרגעקומען אין וואַרשא לכבוד דעם 10־יעהריגען יובל פון „ייוואָ“ אונטערן פּראָטעק־טאָראַט פון פען־קלוב, ליטעראַטען־פעראיין און אַר־טיסטען־פעראיין, האָט געהאַט א זעהר אימפּאַזאַנ־טען פערלויף.

די אַקאַדעמיע האָט געעפענט דער פאָרזיצער פון דער וואַרשאַווער אָפּטיילונג „געזעלשאַפט פריינד פון יודישען וויסענשאַפטליכען אינסטיטוט“ — י. גיטערמאַן, וועלכער האָט אין קורצע ווערטער אַנגע־וויזען אויף דער גרויסער ראָל, וואָס דער „ייוואָ“ שפּילט אין יודישען קולטור־לעבען, און אויף די גרויסע אויפגאַבען, וואָס שטעהען פאַר דעם „ייוואָ“ אין דער נאָהענטסטער צוקונפט.

אינם נאָמען פון יודישען פען־קלוב האָט בע־גריסט דעם יובל נח פּרילוצקי, וועלכער האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דער בעדייטונג פון „ייוואָ“ פאַר דער ענטוויקלונג פון דער יודישער שפּראַך, ליטעראַ־טור און וויסענשאַפט.

אינם נאָמען פון אַרטיסטען־פעראיין האָט מיט האַרציגע ווערטער בעגריסט דעם יובילעאום דער פּרעזעס פון פעראיין ה. מ. בּרין.

מיט א אינהאַלטסרייכען רעפעראַט וועגען „ייוואָ“ און זיינע ענטוויקלונגס־וועגען איז אַרויסגעטרעטען יעקב לעשטשינסקי. הויפּטזעכליך האָט זיך דער רע־פערענט אָפּגעשטעלט אויף דער פראַגע פון דער נויטוואָנדיגקייט צו פעראייניגען די וויסענשאַפט־ליכע אַרבּייטען פון אינסטיטוט מיט די אַקטועלע פּראָבּלעמען פון יודישען לעבען.

צום סוף איז פאָרגעקומען דער אַרטיסטישער טייל, וואָס איז זעהר וואַרים אויפגענומען געוואָרען דורכ׳ן פּובּליקום.

וויכטיגע ידיעות פאַר מיידלער

וואָס ווילען פאָהרען קיין ארץ־ישראל

דער תל־אביב׳ער קאָרעספּאָנדענט פון „יודיש לאַנד“ שרייבּט פאָלגענדעס:

איך מוז דרינגענד אויפמערקזאַם מאַכען אויף אַ געוויסע נישט פרעהליכע ערשיינונג. אין לאַנד קומען לעצטענס אַן פיל יודישע מיידלעך סרוב׳ פון פּוילען. די דאָזיגע מיידלעך על־פּי־רוב קענען נשיט קיין; שום פאַך און קענען נישט מעהר ווי די פּוילישע שפּראַך. ס׳פערשטעהט זיך, אַז זיי קומט אַ זעהר שווער זיך איינצואָרדענען אפילו פאַר 15 פּיאַסטער א טאָג אָדער נאָך ווענינער, און מען הערט שוין אין לאַנד פערשידענע פּליאָט־קעס אויף זייער חשבון. איך ראַט די טויזענדער מיידלעך, וואָס גרייטען זיך איצט צו פאָהרען קיין ארץ־ישראל. אַז זיי זאָלען אין משך פון זייער קורצע צייט ביז דער נסיעה זיך אויסלערנען די לייכטע פאַכען, ווי: פּאַליטור, איינבינדעריי, מאַ־כען פאַפּירענע בייטלען, קאָכען (נישט סתם אָבּ־קאָכען אַביסעל עסען, נאָר זיך אויסלערנען קאָכען אין אַ פּענסיאָנאַט, אָדער אין אַ רעסטאָראַן) און קאָנפיטורען מאַכען. און דער עיקר העברעאיש, ווען מ׳קען כאָטש די דאָזיגע בעשיידענע אַרבייט, קאָן מען זיך לייכטער איינאָרדענען.

הרב קוק ווערט געזונד

י ר ו ש ל י ם, 3 (יט״א טעלעגראַפיש)

אין געזונד־צושטאַנד פון הרב הראשי קוק, איז איינגעטרעטען אַ בעסערונג.

פּרעמיער לאַוואַל

אין שוץ פון פראַנצויזישען פראַנק

פּ אַ ר י ז, 3 (ספּ. טעל.)

בעת זיין רעדע אין דער פינאַנץ־קאָמיסיע פון פּאַרלאַמענט האָט דער פּרעמיער לאַוואַל צוו. אַנד. דערקלערט פאָלגענדעס:

— „די שפּעקולאַנטען וועלען נישט בעזיגען דעם פראַנק. מיר ווייסען, וואָס פאַר אַן׳אחריות מיר טראָגען אויף זיך און מיר וועלען האָבען דעם מוט צו טון אַלץ, וואָס עס וועט זיין נויטיג. דאָס אַלץ, וואָס מיר וועלען טון, וועט זיין דיקטירט אויס־שליסליך לטובת הכלל“.

מוסאָליני רופט צונויף א וויכ־טיגע פלאָט־בעראַטונג

ר וֹ י ם, 3 (ספּ. טעל.)

מוסאָליני האָט צונויפגערופען אויף אַ זי־צונג דעם קאָמיטעט פון אַדמיראַלען און די העכ־סטע בעראַטונגס־קאָמיסיע פון דעם איטאַליענישען פלאָט. אויף דער דאָזיגער פערזאַמלונג זאָלען בעטראַכט ווערען וויכטיגע אַקטועלע פּראָבּלעמען בנוגע ים־ענינים.

קאָנטאַקט, קאָנטאַקט...

אָבער הינטען־אַרום גייט עס אַנדערש

לָ אָ נ ד אָ ן, 3 (ספּ. טעל.)

די רייטער־אַגענטור טיילט מיט:

די בּריטישע רעגירונג בלייבט אין א פעסטען קאָנטאַקט מיט דער פראַנצויזישער רעגירונג נישט נאָר אין די ענינים, וואָס זענען אַרומגענומען דורך דער דעקלאַראַציע פונם 3 פעבּרואַר, נאָר אויך אין די ענינים, וואָס זענען נוגע אַביסיניען.

די בּריטישע רעגירונג פערשטענדיגט זיך אויך מיט דער פראַנצויזישער רעגירונג מכוח די ים־ענינים, ווי דהיינו בנוגע דער פּראָצעדור, וואָס דאַרף אָנגעווענדעט ווערען אין דער פראַגע פון אויסטויש פונם ים־פּראָבּלעם צווישען די 3 מלוכות.

א יודישע ראַדיאָ־סטאַציע

זאָל אויפגעבויט ווערען אין לאָנדאָן

לָ אָ נ ד אָ ן, 3 (ספּ. טעל.)

אין לאָנדאָן זאָל בקרוב אויסגעבויט ווערען א יודישע ראַדיאָ־סטאַציע, וואָס זאָל אָנגעבען פּראָ־גראַמען אין דייטש, ענגליש און יודיש.

דער איניציאַטאָר פונם פּראָיעקט איז דער בע־קאַנטער דייטש־יודישער פילאַנטראָפּ, ד״ר נאָלד־בערג.

די קאָסטען פון דעם בוי זענען אויסגערעכענט אויף א פּירטעל מיליאָן פונט שטערלינג. די אונטער־נעהמונג זאָל פינאַנסירט וועלען דורך א רייה גרוי־סע פירמעס פון דער לאָנדאָנער סיטי.

איצט זאָל מען זיך שוין האָבען געווענדעט צו דער אינטערנאַציאָנאַלער ראַדיאָ־אוניע וועגען בּע־שטימען די לענג פון דער וואַליע פאַר דער נייער סטאַציע.

געבוירען א 4־לינג אין וואַרשא...

ו אַ ר ש אַ, 3 (טעלעפאָניש)

אַן׳אויסערגעוועהנליכער פאַל איז געשעהן אין וואַרשאַ. אין דער נאַכט פון 26. אויפ׳ן 27. פּ. ח. איז אין דער קינדעטאָרין־אַנשטאַלט אויף קאַראָווע גאַס געבוירען געוואָרען אַ 4־לינג (יונג־לעך). אַלע קינדער זענען געזונד און האָבען די נאָרמאַלע וואָג. דער גליקליכער פאָטער פון די 4 יונגלעך איז דער אויסגעדינטער אַרטילעריסט יולייש טש., 29 יאָהר אַלט.

דער הויפּט־דאָקטאָר פון אַנשטאַלט האָט באַלד אַרויסגענומען פאַר די קינדער א פּ. ק. אָ.־ביכעל אויף 200 זל. און דער אויבּערפּיטשפּעלגיע־דאָקטאָר האָט דערויף געגעבען 100 זל. די מוטער פון די קינדער איז איצט אַלט 24 יאָהר.

דער פאָטער פון די 4 „זיהן“ האָט זיך גע־ווענדעט צום מלוכה = פּרעזידענט און גענעראַל־אינספּעקטאָר פון דער אַרמעע, אַז זיי זאָלען בע־ווילליגען צו ווערען די טויף־פאַטערס פון זיינע זיהן.

ווי די דאָקטוירים שטעלען פעסט איז א 4־לינג אַ זעלטענהייט. אויף 650 טויזענד געבורטען טרעפט אַמאָל קוים איין פאַל אַזעלכער.

פון דער לאָדזער בערזע

באַנק פּאָלסקי — — — —	90.25
3 פּראָצענטיגע בודאָוולאַנע —	42.50
4 „ דאָלאַרובקאַ —	52.—
7 „ סטאַבּיליזאַציע (אַמ.)	66.88
5 „ וואַרשאַווער פּ.־ב. 1934	59.75
5 „ לאָדזער	52.00
ענגלישער פונט — — —	26.04
דאָלאַר אָפיצ. 5.27 נישט אָפיצ. —	5.25
גאָלד־דאָלאַר — — — —	9.05
גאָלד־רובל — — — —	4.68
דייטשער מאַרק — — —	1.79

געשפּרעך פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ מיט׳ן קאַנדידאַט אויף רעגירונגס־קאָמיסאַר אין לאָדז, פּולקאָווניק וואַצלאַוו גלאַזעק

(פון אונזער וואַרשאַווער קאָרעספּ.)

מ. עלבּוים

באַלד ווי עס איז בעקאַנט געוואָרען די ידיעה, אַז אין אינערן־מיניסטעריום איז שוין בעשלאָסען פונאַנדערצולאָזען דעם לאָדזער שטאָט־ראַט און אַז דער אינערן־מיניסטער ה׳ קאָשטשאַלקאָווסקי נאָ־מינירט אַלס רעגירונגס־קאָמיסאַר אין לאָדז דעם פּולקאָווניק גלאַזעק, — בין איך אַוועק צום פּול־קאָווניק אינזש. גלאַזעק, וועלכער איז איצט דירעק־טאָר פון די וואַרשאַווער טראַמוואַיען, כדי מיט איהם צו האָבען א געשפּרעך.

דער קאַנדידאַט אויף רעגירונגס־קאָמיסאַר אין לאָדז האָט מיך אויפגענומען אין זיין קאַבינעט און קודם כל, געזאָגט:

— איך רעד מיט אייך ווי דער דירעקטאָר פון די שטאָטישע טראַמוואַיען אין וואַרשא, אָבער נישט אַלס רעגירונגס־קאָמיסאַר.... איך האָב נאָך די נאָמינאַציע נישט בעקומען און אָ פּ י צ י ע ל ווייס איך נאָך בכלל נישט וועגען איהר.

אינזשינער גלאַזעק צעשמייכעלט זיך און, נאָך א מינוט טראַכטען, זאָגט ער ווייטער:

— איך וואָלט עס, פונדעסטוועגען, געהאַלטען פאַר א כבוד פאַר מיר, ווען איך זאָל איבערנעהמען די פיהרונג פון דער לאָדזער זעלבסטפערוואַלטונג, פון דער שטאָט, וואָס איז לעצטענס אַזוי טרויעריג פּאָפּולער און האָט פערשאַפט א סך בייז בלוט אין אונזער מלוכה־אָרגאַניזם. איך שטעל מיר פאָר, אַז מ׳דאַרף ענערגיש נעהמען דעם רודער אין דער האַנד, כדי דאָרט, אין לאָדז, געזונד צו מאַכען דאָס קראַנ־קע און פערפוילטע. עס איז נישט פון די אָנגענעה־מע אַרבייטען צו רייניגען שמוץ, אָבער אָפּנים, אַז לאָדז איז נישט נאָר נאָך נישט קאַנאַליזירט אונ־טער דער ערד....

באַלד דערמאָהנט זיך דער פּולקאָווניק גלאַזעק:

— אָבער, יאָ: איך בין וואַרשעווער טראַמוואַי־דירעקטאָר און האָב נאָר וואָס אַרויסגעגעבען נייע פּעראָרדענונגען וועגען ענדערען די קאָמוניקאַציע אויף א רייה ליניעס...

* * *

פּולקאָווניק אינזש. וואַצלאַוו גלאַזעק איז גע־

פּולקאָווניק אינזש. וואַצלאַוו גלאַזעק.

בוירען געוואָרען אין סאַנדאָמיערזש דעם 26־טען סעפּטעמבער 1886 ((ער איז היינט אַלט 49 יאָהר). ער האָט געלערנט אין דער ראַדאָמער גימנאַזיע, פון וואַנען ער איז בעזייטיגט געוואָרען פאַר אָראָפּריי־סען פון דער וואַנד דעם פּאָרטרעט פון צאַר; דער־נאָך האָט ער געלערנט אין דער טשענסטאָכאָווער גימנאַזיע, פון וואַנען ער איז אויך בעזייטיגט גע־וואָרען פאַר אָנפיהרען מיט א שילער־שטרייק ווע־גען דער פּוילישער לערן־שפּראַך.

פון די יונגסטע יאָהרען האָט ער געהערט צו דער רעוואָלוציאָנערער פראַקציע פון פּ. פּ. ס. און זיך בעטייליגט אין א רייה אַרויסטרעטונגען. נאָכן גרינדען דעם „פערבאַנד פון אַקטיווע טהאַטען“ („זוויאָנזעק וואַלקי טשינגנעי“) אַרבייט גלאַזעק דאָרט זעהר טעטיג און אין יאָהר 1914, בעת׳ן אויסבּרוך פון קריג, טרעט ער אַריין, אויפן בע־פעהל פון דער פּאַרטיי, אינם רוסישען מיליטער, אַנהאַלטענדיג ווייטער א קאָנטאַקט מיט דער פּאַר־טיי און מיט די אונאָפּהענגיגקייטס־גרופּען.

בעת דער דייטשער אָקופּאַציע אָרגאַניזירט גלאַ־זעק די פּ. אָ. וו. און ווערט אינטערנירט דורך די דייטשען.

נאָכן ענטשטעהען פונם פּוילישען מיליטער איז אינזש. גלאַזעק איינער פון די ערשטע אָפיצירען און ער ווערט דורכן מאַרשאַל פּילסודסקי נאָמי־נירט אַלס אָפיציר אינם קאָנטראָל־קאָרפּוס פאַר אינזשיניעריי־ענינים ביים קריגס־מיניסטעריום. אין יאָהר 1933 ווערט ער נאָמינירט אַלס הויפּט־אינספּעקטאָר אין קאָמוניקאַציע־מיניסטעריום. מיט 9 חדשים צוריק — אין סעפּטעמבער, ווערט ער נאָ־מינירט — נאָכדעם, ווי דעפּ. קיהן געהט אין עמע־ריטור — אַלס דירעקטאָר פון די וואַרשעווער שטאָ־טישע טראַמוואַיען.

פּולקאָווניק וואַצלאַוו גלאַזעק האָט א רייה אָר־דענס און פערדינסט־קרייצען, ווי: „ווירטוטי־מי־ליטאַרי“, 5־פאַכיגען קאַמפּס־קרייץ („קזשיזש וואַ־לעטשניך“), אונאָפּהענגיגקייטס־קרייץ מיט שווער־דען, פערדינסט־קרייץ און פיל אַנדערע.

וואָס לייענען יודישע שול־קינדער אין יוד. סאָוויעטישן דאָרף

מ אָ ס ק ווּ אַ (יט״אַ) אַן׳אַנקעטע, וואָס איז דורכגעפיהרט געוואָרען צווישען די שילער פון די 7־טע קלאַסען פון די יודישע נישט־פולע מיטעל־שו־לען אין ניי־זלאָטאָפּאָליער יודישען ראַיאָן, גיט א בילד פון דעם, וואָס די קינדער פון דער יודישער שול לייענען, וואָס זיי ווילען און צו וואָס זיי שטרעבען. די פראַגען פון דער אַנקעטע אַזוי גוט ווי די ענטפערס נעמען אַרום די וויכטיגסטע פראַגען פון דער סאָוויעטישער געגענוואַרט אויפ׳ן געביט פון שטייגער, ליטעראַטור, קונסט, פּאָליטיק, ווי־סענשאַפט, סאָציאַליסטישער בויאונג א. אז. וו.

פון די ענטפערס איז צו זעהן, אז די קינדער האָבען א גאַנץ שוואַכען בעגריף וועגען דער רוסי־שער און אוקראַינישער ליטעראַטור, סיי דער סאָ־וויעטישער, סיי דער קלאַסישער. בלויז אומגעפעהר 20 פּראָצענט פון אַלע שילער האָבען געלייענט צו איין ביכעל פון דער סאָוויעטישער ליטעראַטור אין די דאָזיגע שפּראַכען, אייניגע האָבען קיין איין בי־כעל אויך נישט געקענט אָנרופען. אַן׳אויסנאַהם איז גאָרקי, וועלכע פיל שילער האָבען געלייענט. פון די רוסישע קלאַסיגער האָבען בלויז געצעהלטע געלייענט פראַגמענטען פון טורגעניעוו, פּושקין און גאָגאָל.

דאָס איז נישט דערפאַר, ווייל די שילער אינ־טערעסירען זיך נישט מיט דער רוסישער און אוק־ראַינישער ליטעראַטור, נאָר ווייל זיי האָבען נישט די מעגליכקייט צו בעקענען זיך מיט זיי. די ביב־ליאָטעקען פון ראַיאָן, ווי, אגב, פון אַנדערע ראַיאָ־נען, זענען זעהר אָרים אין ליטעראַטור אויף די דאָ־זיגע שפּראַכען.

דערפאַר זענען די קינדער גאַנץ גוט בעקאַנט מיט דער יודישער סאָוויעטישער ליטעראַטור. נישטאָ אַזאַ שילער, וואָס זאָל נישט האָבען דורכגעלייענט צו עטליכע ווערק פון די יודישע סאָוויעטישע דיכ־טער פעפער און כאַריק. אייניגע האָבען געלייענט אַלע זייערע ווערק. כמעט אַלע קינדער זענען בע־קאַנט מיט די ווערק פון אשר שוואַרצמאַן, מיט די פּאָעטען וואָפּשטיין, קושניראָוו, פּרץ מאַרקיש. ווע־ניגער זענען זיי בעקאַנט מיט די ווערק פון די יו־דישע קלאַסיגער און גאַרנישט בעקאַנט מיט די מאָדערנע יודישע שרייבער פון אויסלאַנד.

די קינדער לייענען גערן יודישע איבערזעצונ־גען פון אויסלענדישע רעוואָלוציאָנערע שרייבער.

Dr. med. P. Braun

ספּעציאַליסט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקה.
נעהמט אָן פון 8—1 און פון 4—8 אָוו.
Cegielniana 4. tel. 106-57.

Dr. med. H. LUBICZ

פאַר הויט. וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 114-32
עמפּפאַנגס־שטה׳: 8—10, 12—2 און 5—8 אָוונד
זונטאַג פון 9—11 בייטאָג און יום־טוב פון 9—1.
פאַר דאַמען — א בעזונדערער וואַרטע־זאַל.

לאדז, 4 יולי 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 4 יולי 1935

רעזולטאט פון מי. בעק'ס וויזיט אין בערלין

ווערט ערווארט מיט גרויס פעראינטערעסירונג

אין שייכות מיט דער רייזע פון אויסערן־מיניסטער בעק קיין בערלין און די געשפרעכען וואס ער וועט דארט אפהאלטען מיט היטלער'ן, שרייבט דער נעכטיגער „ק. פ." צווישען אנדערען פאלגענדעס:

די רייזע פון אונזער אויסערן־מיניסטער קיין בערלין — הגם איהר פאליטישע באדייטונג איז אויסער יעדער דיסקוסיע — איז פריי פון סענסאציאנעלע מאמענטען, וואס דערנידעריגען די דיפלאמאטישע ארבייט. די איינלאדונג קיין בערלין און דאס אננעהמען די איינלאדונג דורך דער פוילישער רעגירונג איז נישט באגלייט פון ווילען צו לאזען אין דער וועלט א נייעם פייערווערק, שאפען פאלשע אילוזיעס אז מען שטרעבט און מען קען טון מהלך די פארטזעצען די ארבייט איבער דער פארפעסטיגונג פון שלום.

בעק וועט קענען פארזיכערן דעם קאנצלער היטלער, אז פוילען איז ענטשלאסען ווייטער צו פיהרען די [illegible] פון איהר גרויסען מארשאל, נישט אפווייכענדיג פון דעם פארשטענדיגונגס־פאסטולאט בנוגע די רעאל־אנגעצייכענטע פראבלעמען. אין דער ערשטער רייהע פון שכנישער פארשטענדיגונג, ווי אויך פון פרינציפ, אז יעדען פאלק דארף איבערגעלאזט ווערען די פרייהייט צו טראגען די פעראנטווארטליכקייט פאר זיין צוקונפט, אין די ראהמען פון דער געווינשטער אלגעמיינער פארשטענדיגונג.

די פוילישע עפענטליכע מיינונג וועט אונטערשטיצען אלע באמיהונגען פון איהר רעגירונג, וואס שטרעבט צו שליסען אין די אינטערנאציאנאלע באציהונגען די זייט פון געגענזייטיגען באשולדיגען זיך פון איין זייט — און פון דעמאגאגיע, וואס אפערירט מיט זשעסטען און דראהונגען, וועגען וועלכע מען ווייסט פאראויס, אז זיי וועלען נישט אונטערשטיצט ווערען דורך מעשים, — פון דער אנדערער זייט, ווי אויך דאס נארען די פעלקער אז אלגעמיינע דיפלאמאטישע אפמאכען קענען פארטרעטען די נויטווענדיגקייט צו באזייטיגען די מיספארשטענדנישען און קאנקרעטע אנטאגאניזמען. דער ציל איז דער הויפט־פאסטולאט פון דער פאליטיק. די אילוזיע, אז א גרויסער פאליטישער ווירוואר און די באמבאסטישקייט פון דער שפראך, וואס ווערט דערביי באנוצט און וואס דערגרייכען נישט קיין שום פראקטישען ציל, זענען סמנים פון דער גרויסער פאליטיק — די דאזיגע אילוזיע קען נישט רעספעקטירט ווערען דורך א פאלק, וועלכעס — ווי אונזערס — האט זיך אויסגעלערנט פון זיין פיהרער רעאל אפצושאצען די ווירקליכקייט.

דער אייראפעאישער שלום קען נישט זיין קיין פעסטער אהן א פארשטענדיגונג אויף דער ליניע לאנדאן, רוים, פאריז, בערלין, ווארשא, מאסקווע. ביז־איצט איז די דאזיגע קייט איבערגעריסען צווישען בערלין און פאריז, און דער דאזיגער ברוך איז גורם די אויפטרייסלונגען. ער שטערט אויך דעם נארמאלען גאנג פון דער פראנצויזישער ענגלישער צוזאמענארבייט, און באוועגט די פראנצויזישע פאליטיק צו בויען קינסטליכע קאנסטרוקציעס, וואס קאמפליצירען איהרע באציהונגען מיט אנדערע און נאטירליכע פארטנערען.

צום גליק איז שוין אריבער די צייט פון ברוגז פון דער פראנצויזישער עפענטליכער מיינונג צוליב דעם, וואס פוילען האט אנגעבינדען א קייט פון פארשטענדיגונגען צווישען ווארשא און בערלין, ווי אויך ווארשא און מאסקווע. עס האט נישט געקענט זיין עפעס שעדליכערעס ווי די טעאריע, אז דער מאנגעל פון די דאזיגע פארשטענדיגונגען וואלטען געהאט א גינסטיגען איינפלוס אויף דער ארגאניזאציע פון דעם פרידליכען צוזאמענלעבען פון די פעלקער אין אייראפא. להיפוך, וואס ווייניגער שפארעס עס זענען פארהאן אין דער אויבען דערמאהנטער קייט, אלס בעהנטער זענען מיר צום מאמענט, ווען עס וועלען געשלאסען ווערען אלע זיינע רינגען. דעריבער איז די אפהיטונג פון די דערגרייכונגען, וואס זענען געמאכט געווארען אויף דעם געביט דורך פוילען, געפיהרט דורכ'ן מארשאל, איינס פון די הויפט־פאסטולאטען פון אונזער פאליטיק.

אין ליכט פון די דאזיגע פרינציפען איז די פראנצויזיש־דייטשע פארשטענדיגונג נישט נאר געוואונשען, נאר אויך נויטווענדיג. צי איז זי מעגליך? אהן שום ספק יא. ווען מען קען נישט צווייפלען אין די פרידליכע שטרעבונגען פון פראנקרייך, און ווען עס איז נישט פארהאן קיין סבה נישט צו גלויבען די פערפליכטענדע שלום־מאני־פעסטאציעס פון דריטען רייך, וואס זענען געמאכט געווארען דורכ'ן קאנצלער היטלער, — דארפען די טעכנישע שוועריגקייטען ביי דער פארשטענדיגונג נישט האבען קיין דעצידירענדע שטימע.

דער פאקט, וואס דייטשלאנד האט איינזייטיג געבראכען די ענטוואפנונגס־קלויזולען פון ווערסייל'ער טראקטאט איז געווארען דער אויסגאנגס־פונקט פאר א בעוואפנונגס־געיעג צווישען די מערב־מלוכות. דער לאנדאנער פראטאקאל פון 3 פעברואר האט פעסטגעשטעלט די פלאטפארם, וואס איז שפעטער אין שטרעזא בעשטעטיגט געווארען, וועגען א סאלידארישער האנדלונג צווישען ענגלאנד, פראנקרייך און איטאליען. דערווייל האט אבער דער ענגליש־דייטשער ים־אפמאך ארויסגערופען דעם איינדרוק, אז די דאזיגע סאלידאריטעט איז צובראכען געווארען, וואס איז געווארען א אימפולס צו א נייער כוואליע פון באאונרוהיגונג, וועלכע איז נאך מעהר פארגרעסערט געווארען צוליב דעם קאנפליקט צווישען דער ענגלישער און איטאליענישער עפענטליכער מיינונג איבער אביסיניען.

די ווירקליכקייט אבער בארעכטיגט נישט צו אזא פעסימיזם. פארשטעהט זיך, אז עס וואלט בעסער געווען, ווען די ליקווידאציע פון כאאטישען צושטאנד אין דער ענטוואפנונגס־פראגע וואלט זיך אנגעהויבען פון דער פעסטשטעלונג פון דעם פארהעלטניש פון די כחות אויף דער יבשה, דאן אין דער לופט און צום סוף אויפ'ן ים. אויב אבער די פרינציפען פון לאנדאנער פראטאקאל וועלען בלייבען אומבעריהרט, וועט די ענדערונג פון דער ארדנונג פון זייער רעאליזאציע נישט האבען קיין שלעכטע השפעה אויף די ענטגילטיגע צילען. עס איז דעריבער נאך נישט פארהאן קיין מאטיוון צו צווייפלען אין דער מעגליכקייט פון א פראנצויזיש־דייטשער פארשטענדיגונג און פארלירען די האפנונג, אז דייטשלאנד זאל צוריקקעהרען אין דער פעלקער־ליגע.

מי. [illegible] געקענט אויסרעכענען נאך א רייה אקטועלע אייראפעאישע פראבלעמען. עס וועט א בעסער געגנוג זיין ווען מיר וועלען זיך באגניגענען מיט די וויכטיגסטע און דרינגענדסטע בכדי אנצווייזען, אז עס פעהלען נישט קיין טעמאטען צו די בערלינער געשפרעכען צווישען מיניסטער בעק און קאנצלער היטלער און געלעגענהייט ארויסצוווייזען דעם נוצען פון די פויליש־דייטשע שכנישע באציהונגען. דעם רעזולטאט פון די דאזיגע געשפרעכען וועלען מיר ערווארטען מיט א פארשטענדליכער פעראינטערעסירונג".

אויפ'ן פאן פון די לעצטע ידיעות וועגען דער מעגליכקייט פון דירעקטע דייטש־פראנצויזישע אונטערהאנדלונגען, בעקומט דעריבער דער דאזיגער ארטיקעל פון דער האלב־אפיציעלער צייטונג אין שייכות מיט מיניסטער בעק'ס געשפרעכען אין בערלין, א ספעציעלע באדייטונג.

—=—

געוועזענער דייטשער קאמוניסט

טוט היטלער'ס ארבייט ביי דער ענגלישער לייבור־פארטיי

דאס „נייע טאגע בוך" פערעפענטליכט אן ארטיקעל פון רודאלף אלדען אין וועלכען עס געפינען זיך פאלגענדע אינטערעסאנטע מיטטיילונגען:

„צווישען די ענגלישע לינקע דאמינירט, ווי מען ווייסט, דער שלום באדערפעניש. דאס רוב איז דאס פערבינדען מיט א נישט קלארע פארשטעלונג וועגען די מיטלען, וואס זענען נויטיג בכדי צו פערזיכערען דעם שלום. אבער שטענדיג איז זייער גאנצע האנדלונג געווענדעט אויף צו דערהאלטען דעם שלום און דאס דעם וועלט־שלום בכלל.

אנ'אינטערעסאנטער אויסנאהם פון דער דאזיגער נארמע געפינט מען אין יוני נומער פון דער צייטשריפט „פלעבס", א זעהר פערשפרייטע סאציאליסטישע חודש־שריפט. אין אנ'ארטיקעל „קריגס־צילען פון די נאצים און קאלעקטיווע זיכערהייט" ווערט אויפגעוויזען, אז דייטשלאנד שטרעבט פאקטיש צו קריג, און דער קומענדיגער דייטשער אנגריף איז א פעסטגעשטעלטער פאקט. אבער אין שייכות דערמיט ווערט געפרעגט: וואס וואלט געווען דער רעזולטאט, ווען ענגלאנד זאל זיך בעטייליגען אין בעקעמפען דעם אנגרייפער? אויף דעם ווערט געענטפערט:

„מיר מוזען אויסשטעלען אונזערע בעפעלקערונג דערויף, אז זי זאל אטאקירט ווערען מיט באמבעס, מיט גאז און פון באקטעריען פערסמ'ט ווערען מיר וואלטען מיליאנען פון בריטישע סאלדאטען אויסגעשטעלט אויף דער סכנה פון טויט און הונדערט טויזענטער פון זיי וועלען געטויט ווערען. און דאס אלץ בכדי אויפצוהאלטען די פראנצויזישע העגעמאניע אויף דער קאנטינענט? ווער פון אונז איז ענטשלאסען דערפאר צו שטארבען?".

דאס גאנצע פערנעהמען זיך מיט דעם קריג אויף דעם קאנטינענט דראהט אלס מעהר און מעהר אפצוציהען אונזער אויפמערקזאמקייט פון אונזער הויפט־ציל, פון דעם ציל צו פערווירקליכען דעם סאציאליזם אין אונזער לאנד. נישט אין זשענעווע, נאר אין לאנקשים וועט אויסגעקעמפט ווערען דער קאמף פארן בריטישען סאציאליזם, זאלען מיר נאך אמאל פאר אזוי־גערופענעם „קריג פאר דער ציוויליזאציע" גע'שחט'ען ווערען — א קריג פאר די אינוועסטיציעס פון אונזער אונטערנעהמער? די מלחמה אויף דעם קאנטינענט איז געווארען אונפערמיידליך. שוין איצט אין דייטשלאנד די שטארקסטע מיליטערישע מאכט אויפן קאנטינענט און דיפלאמאטישע נאטען וועלען אין דעם פאקט גאר נישט ענדערען. די לעבענס־אינטערעסען פון די בריטישע ארבייטער זענען נישט בעדראהט דורך דעם דייטש־פראנצויזישען קאמף וועגען דער העגעמאניע".

די דאזיגע ארגומענטאציע פון דער ענגלישער צייטשריפט איז זעהר פערדעכטיג דורך איהר קאנסעקווענץ. די מעגליכקייט, אז דער שלום וועט דאך גאראנטירט ווערען, ווען עס וועלען זיך נאר געגנוג מלוכות אקעגענשטעלען דעם אנגרייפער ווערט גארנישט גענומען אין אכט. „דער קריג איז אונפערמיידליך". די סאלידאריטעט פון ענגלישען ארבייטער־קלאס מיט יענע פון די לענדער, אויפן אייראפעאישען קאנטינענט, וואס זענען בעדראהט דורך היטלערן, ווערט גארנישט גענומען אין אכט און שפילט נישט קיין ראלע..

בעטראכטעט מען דאס דאזיגע ארטיקעל גענוי, בעמערקט מען, אז עס קלינגט אויף א האר פונקט אזוי ווי די ארגומענטען, וואס די נאצים אליין וואלטען בענוצט, ווען זיי וואלטען געהאט די מעגליכקייט זיך צו בעטייליגען אין די דעבאטען פון דער לייבור־פארטיי, אפילו דירעלאטיוו נייע טעזע, אז די דייטשע איבערמאכט איז שוין א זעכערער פאקט און דער דייטשער נצחון איבער די אנדערע מלוכות איז שוין גע'חתמ'עט, ווערט אהן שום קריטיק אנגענומען. אויך דאס איז דער רעדאקציע פון „פלעבס" נישט אויפגעפאלען. פון דעמזעלבען נומער דערווייסט מען זיך, אז די פערפאסער פון ארטיקעל איז אנגאזשירט געווארען אלס לעהרער פאר דער זומער שולע פון דער לייבור־קאלעדזש.

עס איז אבער נישט אונאינטערעסאנט זיך צו דערוויסען, אז דער מחבר פון ארטיקעל — איז א דייטשער עמיגראנט, ער הייסט עדוארד קאנצע און האט צוליבן צופאל, וואס ער איז געבוירען געווארען אויפן ענגלישען באדען, אנ'ענגלישען פאס. ווי ער דערצעהלט אליין, איז ער געווען א מיטגליד פון דער דייטשער קאמוניסטישער פארטיי אין דייטשלאנד. נאך דער „נאציאנאלער ערהויבונג", האט ער אריבערגעטראגען זיין טעטיגקייט קיין ענגלאנד און איז געווארען מיטגליד פון דער לייבור־פארטיי. דאס זענען זיינע אייגענע ערקלערונגען, מען קען זיי נישט פעסטשטעלען און מען דארף אין זיי אויך נישט צווייפלען, אפילו ווען זיי זענען ריכטיג, איז עס א פאקט, אז די נאצים וועלען זיך איבער דעם דאזיגען עמיגראנט נישט קענען בעקלאגען. ווייל זיינע מעטאדען פון אגיטאציע איז איינפאך צוגעפאסט אויסצואיבען א שטארקע ווירקונג אויף די געפיהלען פון די ענגלישע לייבור־מיטגלידער. בעזונדערס בעציהט זיך דאס אויף דעם היסען בריטישען פאטריאטיזם, וואס עס ווייזט ארויס דער דאזיגער דייטשער עמיגראנט".

—=—

דער ווייטער צפון ווערט קאלאניזירט

און ווידער ציהען די הויכע וואגענס איבער די צפון - אמעריקאנישע פרעריעס! די וואגענס זענען געבליבען די זעלבע, ווי בעת יענער וואנדערונג פון זייערע עלטערען קיין מערב. 15.000 מענשען האבען אויפגעגעבען דעם קאמף מיט דער ערד. די פארמער פון מערב־אמעריקא האבען פון די יאהרען פון פראספעריטי נישט קיין סך געהאט און די יאהרען פון קריזיס האבען זיי שוין איינגאנצען רואינירט. די אמת'ע קאטאסטראפע איז אבער געקומען מיט דעם זאמד־שטורם, וואס האט וויסט געמאכט דאס לאנד, די וואסער־קוואלען פערשאטען און דעם באדען אויף לאנגע יאהרען אונפרוכטבאר געמאכט. די פארמער זוכען דעריבער א ניי לאנד, און דאס דאזיגע לאנד איז אלאסקא. אבער עס איז נישט מעהר דאס אלאסקא פון די גאלד־זוכערס. די 15 טויזענד פארמער, וואס זענען איצט אוועק קיין אלאסקא, האפען נישט צו געפינען גאלד, זיי זוכען אקער־באדען, וואס זאל זיי געבען ברויט און פאר זייערע בהמות פאשע. די פעראייניגטע שטאטען הויבען איצט אן א גרויסען עקספערימענט, מען וויל פונקט אזוי ניי לאנד ווי דאס ווילען דענעמארק און רוסלאנד שאפען א און קאלאניזירען הארט ביי דער גרעניץ פון צפון'דיגען פאלאר־קרייז.

דענעמארק, נישט קוקענדיג אויף איהר פרוכטבארען באדען, האט פראצענטמעסיג א בעזונדערס גרויסע ארבייטסלאזיגקייט. שוין לאנג איז א טייל פון איהר בעפעלקערונג קאלאניזירט געווארען אין קאנאדא, אויסטראליען און ארגענטיניען. אבער די דאזיגע לענדער קענען איצט נישט אויפנעהמען קיין נייע קאלאניסטען; דער יונגער דור זוכט פלאץ און דער דאזיגער פלאץ פון דער צוקונפט הייסט גרענלאנד.

דער דענער סווענד אאנע דאהם האט אויסגעפארשט די מעגליכקייט צו קאלאניזירען גרענלאנד און ער איז געקומען צו גוטע רעזולטאטען. אין גרענלאנד לעבען איצט סך הכל 16 טויזענד מענשען, בעת אויף דער אינזעל איסלאנד, וואו עס הערשט דער זעלבער קלימאט ווי אין דעם טייל גרענלאנד, וואס מען האט בדעה צו קאלאניזירען, לעבען 110 טויזענד מענשען. עס איז אין גרענלאנד פארהאן אזוי ארום א מעגליכקייט איינצואָרדנען די דענישע יוגענד, וואס קען שוין נישט אויסוואנדערען מעבר־לים. נעבען פישעריי, וואס האט דארט בעזונדערס גוטע שאנסען, איז נאך דארט פארהאן געוואלדיגע מעגליכקייטען ביים עקספלאאטירען די נאטירליכע רייכטימער. דער איסלענדישער לאנדווירטשאפטליכער דירעקטאר סיגורד סיגורדסאן האט אויסגערעכענט, אז בלויז פון שעפסען־צוכט קענען זיך אין גרענלאנד ערנעהרען 15 טויזענד מענשען. עס איז אינטערעסאנט, אז דארט, אין ווייטען צפון וועט אינגיכען ענטשטעהען א לופט־פאסט צענטער. נאך לינדבערג'ס פליה־פרובע אין זומער 1933, וועלכער האט אויסגעפארשט דעם צפון־וועג צום ערשטען מאל איבער גרענלאנד, איסלאנד, קאפענהאגען, איז מען שוין אזוי ווייט, אז אינגיכען וועט איינגעפיהרט ווערען א שטענדיגער פערקעהר. סוועגד אאנע דאהם בעטאנט, אז מען דארף זיין פלאן נישט שלעכט פערשטעהן, און אז מען קען נישט נעהמען מענשען, וואס זענען ארבייטסלאז און זיי אריבערפיהרען קיין גרענלאנד. דא קען נאר קומען אין בעטראכט אזא מענשען־טיפ, ווי דער וואס האט קאלאניזירט אין די פריהערדיגע צייטען קאנאדא און אויסטראליען, טיכטיגע יונגע מענשען. דאן ערשט וועט די איינוואנדערונג קיין גרענלאנד אונדירעקט בעזייטיגען די ארבייטסלאזיגקייט אין דענעמארק.

אבער בעזונדערס גרויסע פלענער ווערען געמאכט אין סאוויעט־רוסלאנד. מיט דעם פריהלינג פון לויפענדען יאהר איז דער קאמף ארום דעם צפון־לענדער פרינציפיעל אריין אין א נייער עפאכע. פון מורמאנסק ביז וולאדיוואסטאק פון מערב ביז מזרח און צוריק ווערט געמאכט א פרובע צו עפענען א רעגולערען פראכט־טראנספארט אויף דעם גרויסען צפון'דיגען ים־וועג. איבער 200,000 טאן פראכטען וועלען אויף 73 גרויסע ים־שיפען טראנספארטירט ווערען. אנ'אלטער חלום פון יאהר הונדערטער ווערט מקוים.

אפירטעל פון גאנצען ראטען - פערבאנד ליגט ביים צפון'דיגען איידים. דורך דעם רעגולערען פערקעהר אויף דעם צפון־וועג עפענט זיך פאר די דאזיגע געביטען, וואס זענען ביז־איצט דאס רוב געווען אפגעשלאסען פון דער וועלט, און פאר זייערע איינוואוינער פערספעקטיווען, וואס מען קען גארנישט פאראויסזעהען. ארבייטער־ישובים אין גרויסען מאסשטאב וועלען געשאפען ווערען אין די רייכע קויהלען־לאגערן און פון פערשידענע אנדערע מינעראלען פון צפון־געביט. אין נארדילרסק הויבט זיך שוין אן אין לויפענדען יאהר די עקספלאאטאציע פון די ניקעל־לאגערס, וואס ווערען גערעכענט צו די גרעסטע אין דער וועלט. מען גלויבט אויך, אז דורך די פעריעהרס־טעכנישע מיטלען וועט מען אין די דאזיגע געביטען אויך קענען ענטוויקלען פליה־צוכט און לאנדווירטשאפט, אז דער ווייטער צפון וועט אין 10 יאהר ארום קענען דעקען זיין בעדארף.

נעבען דעם ים־וועג, דעם רעגולערען פערקעהר און די וויסענשאפטליכע עקספעדיציעס איז צוברייטערט דעם פערקעהר אויף דעם צפון־דורכגאנג, בילדעט די לופט־פליהעריי א בעזונדער קאפיטעל אין דער עראבערונג פון דער דאזיגער נייער וועלט. נאך ערפאלגרייכע פליה־פרובען פון פריהערדיגע יאהר, וועלען געשאפען ווערען פליה־ליניעס פון א מרחק פון 5000 קילאמעטער. אפילו ווינטער־ליניעס ווערען צוגעגרייט. אין צוויי יאהר ארום וועט די צפון'דיגע וועלט צווישען מורמאנסק קאמטשאטקא און וולאדיוואסטאק זיין איבערגעצויגען דורך א פליה־נעץ. בעזונדערס אין פיר גרויסע [illegible] זענען די ווינטער־ליניעס, ווייל דאס דאזיגע געביט איז אין ווינטער פון דער ים־זייט נישט צוגענגליך. וויסענשאפטליכע און ווירטשאפטליכע אינטערעסען וועלען אין ענגער צוזאמענארבייט אויף דעם ים און דער לופט ענטוויקעלט ווערען. א האַרטער, קאמף־[illegible] מענשען־טיפ וועט אין דעם זעקסטען ערדטייל געפינען זיין נייע היימאט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג, 4 | ג׳ תמוז תרצה

יולי

זון־אויפגאנג 3.21

זון־אונטערגאנג 7.59

א שרעקליכער פארפאל

ביים רעמאנט פון בידערמאנ׳ס פאבריק

דריי ארבייטער אראפגעפאלען פון די רושטאוואניעס פון 1. שטאק

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דער אורלויב־צייט האט מען אין בידערמאנ׳ס פאבריק פון דער זייט פון סמוגאווע גאס, בעשלאסען אדורכצופיהרען א רעמאנט פון דעם פאבריקס־בנין.

צו דעם צוועק זענען אויפגעשטעלט געווארען רושטאוואניעס און ביים רעמאנט זענען בעשעפטיגט געווארען צווישען אנדערע, איגנאצי יוזשוויאק (צמענטארנע 3), רודאלף ווראמער (פשעמיסלאווסקא 46) און פעליקס דרוקאווסקי (פראנצישקאנער 36).

נעכטען האבען די ארבייטער ווי געוועהנליך געארבייט ביים רעמאנט. פלוצלינג האבען זיך אונטער די ארבייטער אונטערגעבראכען די רושטאוואניעס און אלע דריי זענען אראפגעפאלען.

די רושטאוואניעס האבען אונטער זיך בעגראבען 3 ארבייטער.

צו הילף די געליטענע זענען געקומען די איבריגע ארבייטער. מ׳האט זיי פון אונטער די ברעטער און בעלקעס ארויסגעשלעפט און ארויסגערופען די פאגאטאוויע. דעם שווער־פערוואונדעטען יוזשוויאק האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל. ווראמערן און דרוקאווסקי׳ן אלס לייכט פערוואונדעטע האט מען אפגעפיהרט אהיים.

א ספעציעלע קאמיסיע וועט אויספארשען די סיבה פון דער קאטאסטראפע.

שיסעריי צווישען פאליציי און גנבים

ענטלאפען א גנב אין קייטען

(א) נעכטען ביינאכט האבען זיך אין דער ווילע, וואס געהערט צו ד״ר קלוקאוו, אין לאגעווניק, אריינגעכאפט גנבים. זיי האבען קודם כל אראפגענומען פון נאכט־טישעל דעם רעוואלווער און זייגער און ווייטער גענומען זוכען וואס מיטצונעהמען. דא האט זיך אבער אויפגעכאפט ד״ר קלוקאוו און געמאכט אנ׳אלארם. די גנבים האבען גענומען אנטלויפען.

אויפ׳ן אלארם איז אנגעלאפען דער פאליציאנט וואצלאוו טשעכנאווסקי און גענומען נאכיאגען די גנבים. איינעם האט ער געכאפט, אנגעטון איהם קייטעלעך אויף די הענט און גענומען איהם אפפיהרען אין קאמיסאריאט. אויף רוג בעמ׳ס גאס אין ראדאגאשטש איז פלוצלינג דער פאליציאנט בעשאסען געווארען מיט א האגעל פון רעוואלווער־שאסען: דאס האט דער צווייטער גנב, וועלכער האט געהאט ביי זיך ד״ר קלוקאוו׳ס רעוואלווער בעשלאסען אפצושלאגען זיין חבר.

דער פאליציאנט טשעכנאווסקי איז געטראפען געווארען פון א קויל. נישט קוקענדיג אויף דער וואונד האט ער ארויסגעצויגען זיין רעוואלווער און אנגעהויבען שיסען אין דער ריכטונג פון דעם אנפאלער.

דער גנב אין די קייטען האט דערווייל אויסגענוצט דעם מאמענט פון דער שיסעריי און איז אנטלאפען. זיין חבר האט אויך אויפגעהערט שיסען און איז ערגיץ נעלם געווארען.

די אנגעלאפענע אויף דער שיסעריי מענשען, האבען צו דעם פערוואונדעטען פאליציאנט ארויסגערופען א דאקטאר, וועלכער האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דרייסטען ארויסטרעטען פון די גנבים נעגען דער פאליציי, האט מען איינגעארדענט א גרויסע אבלאווע אין גאנצען לאדזער פאוויאט.

א קרבן פון רעדוקציע

א רעדוצירטע קראנקען־שוועסטער פון קרייז־שפיטאל בעגאנגען זעלבסטמארד

(א) נעכטען איז אין שפיטאל פון דער אובעזפיעטשאלניע אויף זאנייניקאווא בעגאנגען זעלבסטמארד די לאנגיעהריגע קראנקען־שוועסטער פון דער אובעזפיעטשאלניע יאדוויגא דזורזשאנאווסקא, די דזשערזשאנאווסקא ארבייט אלס קראנקען־שוועסטער פון זינט עס איז ענטשטאנען די קראנקען־קאסע. ווען זי האט זיך דערוואוסט, אז זי איז רעדוצירט געווארען, האט זי בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסטמארד. זי האט אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע סם. יעדע הילף איז געווען פערשפעטיגט זי איז באלד געשטארבען.

זאל „פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20

יונג־טעאטער
קינסטל. פנג. ד״ר מיכאל בראנדט.

באסטאן!

פרייטאג,
דעם 5־טען יולי, 9 אווענט
פרעמיערע!

ווייטערע עלעקטראפיקאציע פון די גאסן

עס ווערען בעלויכטען: פיעטריקאווער ביז לעשנא צווישען שרודמיעסקא און 11 ליסטאפאד גאסען

(א; ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט דארפען, לויט׳ן פלאן פון עלעקטראפיצירען אונזער שטאט, אריינגעפיהרט ווערען עלעקטרישע לאמפען אנשטאט די גאז־לאמפען. אין צענטער פון שטאט און אין פארשטאט. ביז אויגוסט זאלען שוין אינגאנצען איינגעפיהרט ווערען די עלעקטרישע בעלייכטונג אין קוואדראט: פיעטרקאווער ביז לעשנא, צווישען שרודמיעסקא און 11 ליסטאפאדא. די אינסטאלאציעס אין די פארשטעט ווערען אויך געפיהרט אין א שנעלען טעמפא.

נייע פארשריפטען וועגען מעלדען

אין דער אובעזפיעטשאלניע די אומגליקספאלען

פונ׳ם 1 ה. ח. אן זענען אריין אין לעבען די נייע פארשריפטען וועגען מעלדען אומגליקספאלען ביי דער ארבייט אין די פאבריקען און אינדוסטריע־ווארשטאטען.

לויט די דאזיגע פארשריפטען דארפען רעגיסטרירט ווערען אלע פארפאלען ביי דער ארבייט, וועלכע האבען אפגעריסען פון דער ארבייט די ארבייטער כאטש אויף איין טאג. א חוץ דעם דארף די פערוואלטונג פון פאבריק מעלדען דער אובעזפיעטשאלניע וועגען יעדען פאל ווען דער ארבייטער קומט נישט צו דער ארבייט אין משך פון דריי טעג. א חוץ דעם דארף די פערוואלטונג פון פאבריק פיהרען א עווידענציע פון אומגליקספאלען און די סיבות דערפון.

ווידער אויסגעבראכען א שטרייק

פון די סעזאן־ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט ביי דער פירמע רודזקי

נישט לאנג איז ליקווידירט געווארען דער שטרייק פון די ארבייטער אויף דעם שאסעי לאדז — פיעטרקאוו, וועלכע האבען געפאדערט א הוספה. איצט האבען ווידער פערשטרייקט עטליכע צענדליג טשעשלאזשעס, און פאדערן אויך א הוספה: זיי בעקומען 50 גראשען א שעה און פאדערען 80.

מיט דער ליקווידאציע פון נייעם שטרייק פערנעהמט זיך די אדמיניסטראטיווע מאכט.

מען שפרינגט אין די טראמוואיען

און מען ברעכט הענט און פיס

(א) אויף פיעטרקאווער גאס נעבען דער קאטעדרע פון סטאניסלאוו קאסטקע האט דער 20 יעהריגער עדמונד נאמיעשינסקי (נאפיורקאווסקי 31) געפרובט אריינשפרינגען אין טראמוואי נ. 1, ער האט זיך אבער אויסגעגליטשט און ארונטערגעפאלען אונטערן צווייטען וואגאן פונ׳ם טראמוואי, וועלכער האט איהם איבערגעבראכען די פיס, געמאכט שווערע וואונדען אין קאפ און אין גאנצען קערפער.

דעם שווער־פערוואונדעטען האט מען אפגעפיהרט אין קרייז־שפיטאל.

צו שטארקע „ארגומענטע"

(א) אין דער שטרימף פאבריק „בענגאלא" (נאווא זגיעסקא 5) האט אין מאי ה. י. אויסגעבראכען א שטרייק צוליב א לוין־הוספה.

איין ארבייטער, א געוויסער וואלף קלאטשקא, האט נישט געוואלט צוטרעטען צום שטרייק. צו קלאטשקא׳ן זענען געקומען צוויי מיטגלידער פון דער שטרייק־קאמיסיע, דער 28־יעהריגער חיים זיסמאן און 34־יעהריגער יחיאל קליסקא, און געפרובט צורעדען דעם שטרייק־ברעכער צו סאלידאריזירען זיך מיט די שטרייקענדע חברים. ווען אלע ארגומענטען פון די פארשטעהער פון דער שטרייק־קאמיסיע האבען זיך אויסגעשעפט און קלאטשקא איז דאך געבליבען ביי דער ארבייט האבען די צוויי פון דער שטרייק־קאמיסיע איהם אזוי צושלאגען, אז ער איז אפגעליגען א לענגערע צייט אין שפיטאל.

נעכטען זענען ביידע: זיסמאן און קליסקא געשטאנען פאר׳ן שטאטישען געריכט.

דאס געריכט האט זיי פערמשפט צו 3 חדשים טורמע יעדען.

פערקויפט א פרעמד בילד און זיך גענומען דאס געלד

ביי וויקטאר זשעלינסקי (לימאנאווסקיעגא 40) האט געארבייט אלס אגענט - פערקויפער א געוויסער קאזימיערזש גזשעכאווסקי. גזשעכאווסקי האט בעקומען 20% פון יעדען פערקויפטען בילד.

איינמאל האט זשעלינסקי פעסטגעשטעלט, אז גזשעכאווסקי האט פערקויפט א בילד פאר 800 זל. און דאס געלד איינגאנצען זיך צוגענומען. ער האט דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליציי.

נעכטען איז גזשעכאווסקי געשטאנען פאר׳ן שטאטישען געריכט. דאס געריכט האט איהם פערמשפט אויף 8 חדשים טורמע.

אין קאזומנא

איז צו בעקומען טעגליך דעם

נייעם

פאלקסבלאט

ביי זאנדמאן, טארונסקא 8.

ווילע זשעלינסקי.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

היינט, דאנערשטאג, דעם 4. און מארגען, פרייטאג, דעם 5 ד. ח. 8 א זייגער אינדערפריה אמטירט אין לאקאל אויף פיעטריקאווער 165 א צוגאב־פאבאר־קאמיסיע פאר די פאבאר־פליכטיגע פון יאהרגאנג 1914 און עלטערע, וועלכע האבען זיך צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט צוגעשטעלט צו דער צייט צום פאבאר און וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון לאדזער פאוויאט.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט־דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: ס. יאנקעלעוויטש (אלט־שטאט 9), ב. גלוכאווסקי (גארוטאוויטשא 6), ע. האמבורג (גלובנא 50), ל. פאווּלאווסקי (פיעטריקאווער 307), א. פיעטראווסקי (פאמארסקא 91), ל. שטעקל (לימאנאווסקיעגא 37).

איבערגעטראגען די ביוראס

פון דער אפטיילונג פון שטאטישע פלאנטאציעס

די ביוראס פון דער פלאנטאציע־אפטיילונג ביי דער שטאטישער פערוואלטונג זענען איבערגעטראגען פון פיעטרקאווער 60 אין פאניאטאווסקי׳ס פארק.

די ביורא׳ס געפינען זיך אין דעם פאלאצעל, וואו עס האט פריהער געוואוינט דער געוו. פרעזידענט פון שטאט אינזשיניער זשימיענצקי.

25,667 ראדיא־אבאנענטען אין לאדז

ווי עס אינפארמירט די דירעקציע פון פאסט און טעלעגראף זענען אין לאדז רעגיסטרירט 25,667 ראדיא־אבאנענטען.

אין חודש יוני זענען צוגעקומען 857 אבאנענטען.

אויפגעריסען א שפירט־מאשינקע

(א) אין דער וואוינונג פון אגניעשקא פאיענצקי קלאנאווא 12 האט פלוצים אויפגעריסען א שפירט־מאשינקע. גראדע איז אריינגעקומען די שכנ׳טע יוזעפא מילאש און עס האט זי געטראפען דעם אויפרייס.

די שווער־אפגעבריהטע מילאש האט מען אפגעפיהרט אין קרייז־שפיטאל.

DO NABYCIA W BLASZANKACH LUB TEKTURZE
MAOK
TĘPI ROBACTWO

פארפאלען ביי דער ארבייט

(א) אין דער פאבריק אויף 6. שערפיען־גאס 23 איז בעת דער ארבייט אריינגעכאפט געווארען אין די וואלצען פון מאשין דער ארבייטער רישארד לאמינסקי (ווזשעשניענסקא 15). און עס האט דעם ארבייטער אפגעריסען די רעכטע האנט.

די פאגאטאוויע פון רויטען קרייץ האט דעם פערוואונדעטען אפגעפיהרט אין קרייז־שפיטאל פון דער אובעזפיעטשאלניע.

* * *

(א) אויף פאנצערנע 21 איז בעת דער ארבייט פון דער רושטאוואניע, פון דער הויך פון 12 מעטער, אראפגעפאלען דער מוירער יאן קאטשמרעק (זגיערזשער 155). דער ארבייטער האט צובראכען דעם רעכטען פוס און צוויי ריפען.

דעם פערוואונדעטען האט מען אפגעפיהרט אין שפיטאל.

בלוטיג געשלעג

אויף קרעמעניעצקא 28 איז ענטשטאנען א געשלעג צווישען די לאקאטארען. בעת דעם געשלעג זענען שווער פערוואונדעט געווארען מיט עפעס טעמפע מכשירים דער 37 יעהריגער באַרעסלאוו קרישטאפיק און זיין פרוי יוזעפא.

די פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט די ערשטע הילף.

גרויסער סקאנדאל אין ראבינאט

דינסטאג פארמיטאג איז דאס פובליקום אין דער ראבינאט - קאנצעלאריע איבערראשט געווארן פון א פיינליכער סצענע, וועלכע האט זיך אפגעשפילט צווישן צוויי ראבינאט־מיטגלידער און האט ארויס־גערופן גרויס פארביטערונג צווישן אלע אנוועזנדע.

געשעהן איז אט וואס:

מיט א טאג פריהער איז געקומען אין ראבינאט א פאר־פאלק, וואס האט פאריגן זונטאג גענומען חופה וקדושין ביי הרב שמחה טרייסטמאן.

דאס פארל האבענדיג אלע נויטיגע פאפירען, אפילו אויך דער צעטעל פון מקוה, וועלכען דער ראבינאט האט לעצטענס איינגעפיהרט, האט געבעטען אונטערצושרייבען דעם צעטעל פאר'ן ציוויל־אמט. דער דיזשורירענדער רב לייבוש ראזענבערג האט געהייסען דאס פארל קומען צו־מארגענס.

נאך צוויי שעה, האט זיך דאס פארל ענדליך געבעטען דערווארט אויף הרב יוסף פיינער.

הרב פיינער האט קאטעגאריש אפגעזאגט דעם צעטעל אונטערצושרייבען, מאטיווירענדיג, אז ער אנערקענט נישט קיין קידושין פון הרב טרייסטמאן.

אויפ'ן ענערגישען פראטעסט פון די חתן־כלה, פארוואס זיי ווערען אומזיסט שיקאנירט, האט הרב פיינער געענטפערט, אז די „קאמיסיע" וועט דע־ריבער פרייטאג ענטשיידען...

ערשט אויף דער קאטעגארישער אויפפאדערונג פון הרב טרייסטמאן — און דא איז פארגעקומען א העפטיגער ווערטער - אויסטויש — איז דער פיינ־ליכער ענין ערלעדיגט געווארן און דאס פארל איז לעגאליזירט געווארן. כדאי צו בעמערקען, אז די כלה איז ערצויגען געווארן אין יתומים־הויז „פשי טוליסקא" און פאר דער חופה האט הרב טרייסטמאן נישט פערלאנגט קיין האנאראר.

אונטער די רעדער פון צוג

אויף דער סטאציע דאמאנאוויטש איז אונטערן צוג ווארשא — לאדז — קאלושקי, ארונטערגע־פאלען דער 12־יעהריגער טאדעאוש סלאמיאני, א זוהן פון א באהן־בעאמטען. דאס קינד האט מען געבראכט אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד אויף דער סטאציע לאדז — קאליסקא. אויפ'ן וועג אבער צום שפיטאל איז ער געשטארבען פון די וואונדען.

צובּיסען פון א הונט

(א) אויף דער יודישער גאס 23 איז צוביסען געווארען דורך א הונט דער 2־יעהריגער משה'לע לאקס.

די פאגאטאוויע האט דעם קינד ערטיילט די ערשטע הילף.

זעלבסטמארד אויס נויט

(א) אויף מאניושקי גאס האט געפרובט בעגעהן זעלבסטמארד דער ארבייטסלאזער און היימלאזער 28־יעהריגער אלפאנס גורקעוויטש.

געעפענט א נייע אפטייק אין לאדז

אויף לעגיאנוב־גאס (געוו. זשעלאזנא) 28, רוג גרינער מארק, איז געעפענט געווארען א נייע אפטייק, וואס איז איינגעארדענט לויט די נייעסטע פארמאצעוטישע כללים.

ביי דער אפטייק איז איינגעארדענט א פרעכ־טיגע אנאליטישע און פארמאצעוטישע לאבא־ראטאריע.

וועגען דער מחלוקה

צווישן „חסד של אמת" און „חסד ואמת"

(בריף אין רעדאקציע)

געהרטער ה' רעדאקטאר!

אין צוזאמענהאנג מיט דער נאטיץ אין אייער חשוב'ער צייטונג זונטאג דעם 30 פ. ח. וועגען דער מחלוקה פון „חסד של אמת", מיט „חסד ואמת" בעט די פערוואלטונג פון „חסד של אמת" אפצור־דרוקען פאלגענדע גלייכשטעלונג:

עס איז נישט אמת, דאס עס האנדעלט זיך וועגען א קאנקורענץ פון „חסד ואמת", עס איז אבער ריכטיג, דאס דער „חסד ואמת" ברענגט שאדען דער ארימער בעפעלקערונג אין די ערנסטע מאמענ־טען פון זייער איבערלעבונג, עס איז נישט ריכטיג, דאס אויפ'ן סמך פון א פלומרשטע דין תורה פון אונז מיט „חסד ואמת", האט דער ראבינאט אלס חזקה בעפארצוגט דעם פעראיין „חסד של אמת", דאגעגען איז אמת, דאס דער ראבינאט האט „חסד ואמת" גע'אסר'ט, ווייל די חברה האט פערשוועכט אלע מנהגים הקדושים ביי מתים, ווי עס זאגט דייט־ליך די החלטה פון ראבינאט, וועלכער איז אונטער־געשריבען פון 18 רבנים און איז פערעפנטליכט גע־ווארען אין אייער פערשפרייטער צייטונג דעם 1־טען מערץ ד. י., וועלכער זאגט בפירוש: ולאט לאט פרצי גדרו של ראשנים מנהגים קבועים מדור דור וגם בדיני ש"ע והזהרנו אותם ולא ישמעו ולהוטים להוקי נכרים, באני להחלטה וכ"ו לחחברה „חסד ואמת" אין לה רשות ואסור להם להתעסק בכל הדברים הנ"ל כי הוחזקו לשנות", נאך דייטליכער זאגט די מודעה פון ראבינאט אין יודיש, וועלכער איז פערעפענטליכט געווארען אין אייער ח' צייטונג דעם 19 מערץ ד. י., וועלכער זאגט מיט די ווער־טער: מ'טאר דאס נישט איבערגעבען דעם פעראיין „חסד ואמת", ווייל זיי ווייסען נישט און ווילען נישט אפהיטען די דינים און הייליגע מנהגים, דע־ריבער זענען מיר שטרענג מזהיר דעם פעראיין, בפרט די בעפעלקערונג, אז ביי א טויט־פאל, ס'זאל זיין בלע המות לנצח, זאל מען זיך נישט ווענדען צו „חסד ואמת" נאר צו „חסד של אמת", דאס איז א כבוד פאר די טויטע און פאר די לעבעדיגע חיזק התורה ודת היהודית. די ווערטער פון ראבינאט רעדען דייטליך פאר זיך און דארפען קיין פרושים, עס איז נישט ריכטיג, דאס עס קומט פאר בזיון המתים דורך אפהייבען פרין, גענענטייל, דער גאנ־צער כבוד המת ביי יודען איז, דאס מען זאל ביים מת אדורכפיהרען אלע מנהגים הקדושים דורך אנ־שים כשרים ונאמנים, זאגאר די פארטגעשריטענסטע פערלאנגען דאס. עס קען אויך נישט זיין קיין רייד פון קאנקורענץ פון דעם, וואס איניגע געוועזענע מיטגלידער אונזערע האבען געגרינדעט דעם „חסד ואמת" אויף דיזעלבע יסודות ווי דער לאנג־עקזיס־טירענדער ביי אונזער פעראיין „געגענזייטיגע פער־זיכערונג אויף א טויט־פאל". עס שטימט אויך נישט מיט דער ווירקליכקייט, דאס דער „חסד ואמת" איז קובר זייערע מיטגלידער אויפ'ן חשבון פון פעראיין, דאגעגען איז אמת, דאס ביי א־טויט־פאל פון א מיטגליד נעהמען זיי א ספעציעלען אפ־צאהל ביי די מיטגלידער צו 90 גר. אויף די צרכי קבורה, וועלכע סומע בעטרעפט פיל פאכיג מעהר, ווי די פאקטישע קאסטען.

מיר האפען, דאס איהר ג' הער רעדאקטאר וועט למען האמת אפדרוקען אונזער ערקלערונג, פאר וועלכען מיר דאנקען אייך פאראויס און צייכענען מיט גרוים דרך ארץ — די פערוואלטונג

„חסד של אמת ומנחמי אבלים"

ווידער געשלאסען בעקערייען

פאר שמוץ און אנטי־היגיענישען צושטאנד

(א) די וייטערע קאנטראלע פון די בעקערייען דורך דער סאניטארער קאמיסיע האט ווייטער פעסט געשטעלט שמוץ, און אנטי־היגיענישען צושטאנד אין די בעקערייען. אין א ספעציעל שלעכטען צו־שטאנד האט די קאמיסיע געפונען די בעקערייען, וואו עס ווערען אויסגעבאקען בייגעל.

אין רעזולטאט פון דער לוסטראציע זענען געשלאסען געווארען די בעקערייען פון ליפמאן פאגעל פולנאצנא 5, שיע טשערניקאוו פולנאצנא 18 און יצחק בורשטין פולנאצנא 23. די אייגענ־טימער און אינהאבער פון די בעקערייען זענען א חוץ דעם צוגעצויגען געווארען צו פאראנטווארט־ליכקייט.

אנקעטע וועגען בעשעפטיגונג

אין די יודישע געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס

דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט אין ווארשא פיהרט זייט א קורצער צייט אנ'אקציע פאר בעשעפטיגען יודישע גייסטיגע און פיזישע ארבייטער, ווי אויך צו שאפען ארבייטס־מעגליכקייטען פאר יודישע ארבייטסלאזע און פרנסה'לאזע. אין שייכות דערמיט בעמיהט זיך דער יודישער ווירט־שאפטליכער קאמיטעט צו בעקענען זיך גענוי מיטן ארבייטס־מארק אויף פערשידענע אפשניטען פון ווירטשאפטליכען לעבען.

שטרעבענדיג צו בעקענען זיך אין דעם זין מיט דער לאגע אין די יודישע געזעלשאפטליכע אינס־טיטוציעס, האט דער סעקרעטאריאט פון קאמיטעט געווענדעט זיך מיט אנ'ענטשפרעכענדער אנקעטע צו איניגע צעהנדליג בעדייטענדע יודישע געזעל־שאפטליכע אינסטיטוציעס אין ווארשע. דערווייל האבען די פראגע־בויגענס אויסגעפילט און צוריק־געשיקט לוידער בלויז א בעגרעניצטע צאהל פון די בעטרעפענדע אינסטיטוציעס. דער ווירטשאפטלי־כער קאמיטעט ווענדעט זיך דעריבער אויף דעם וועג מיט אנ'אפעל צו אלע אינסטיטוציעס, וועלכע האבען ביז־איצט די פראגע־בויגענס נאך נישט אפ־געשיקט זיי זאלען אין אינטערעס פון דער זאך טון דאס ווי אמגיכסטען. (ימ"א)

טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ● דיר. דוד צעלמייסטער.

פון מארגן פרייטאג, ד. 5 יולי 9.30 אוונט און יעדען טאג קורצע גאסטשפילען פון וועלט־בעריהמ־טען געניאלען קינסטלער

לודוויק זאץ

אין זיין הערליכער קרעאציע ספעציעל פאר איהם אנגעשריבען אין 3 אקטען פון ה' קאלמאנאוויטש

„דער גזלן"

לודוויק זאץ אין דער הויפט־ראל שלום פסה — דער שלימזלדיגער שניידער.

לודוויק זאץ אין דער ראל „גזלן" דאס איז א מייסטערווערק, געשאפען נאר פון אזא גענייאלען קינסטלער.

לודוויק זאץ אין דער ראל פון „גזל" האט איבערראשט א וועלט מיט די גרעסטע פרעסע־קריטיקער.

לודוויק זאץ'ס גאסטשפילען איז א יום־טוב פאר'ן יודישען טעאטער. אלע פריינד פון דער יודישער קולטור טארען אויף דעם יום־טוב נישט פעהלען.

אין דער פארשטעלונג באטייליגט זיך דער גאנצער „ראזמאיטאשטשי"־אנסאמבל:

בארסקא־פישער, גרודבערג יצחק, גוטמאן קלמן, האמבורגער דור, הערשקאוויטש שלמה, ליפמאן משה, ליפמאן נא־טאליא, ליטמאן ענני, דעמבערגער גרשון, קליין מיכאל, רוביגא פאניא. דיריגענט: לעאן זעלמאן. סופלער: ס. ליודנער

„ליקווידירט אנ'אקופאציע־שטרייק

אין דער פירמע זאמער, קאפערניק 56, האט צוריק מיט 2 וואכען אויסגעבראכען א שטרייק. צוליב דעם וואס די פירמע האט זיך ערקלערט באנקראט האבען די ארבייטער, 50 פערזאן, כדי צו פערזיכערען זייערע פערדינסטען פראקלאמירט א שטרייק און אקופירט די פאבריק.

נעכטען איז דער שטרייק ליקווידירט געווא־רען. די בעלי־בתים האבען אויסגעצאהלט די אר־בייטער זייער געלד אבי זיי זאלען פערלאזען די פאבריק.

בא'גנב'עט א קלויסטער

(א) אין קאסטשיאל אין רודא־פאביאניץ האבען זיך אריינגעכאפט גנבים, אויסגעבראכען די נדבה־פושקעס און דורכ'ן פענסטער ארוים.

פאליציי זוכט די גנבים.

ר. אייזראעל

משומדים

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

59)

אלע דריי האבען געווארט אויפן אנקומען פון שליח מיטן געלד. האנקא איז נאך אלץ געוועזן שטארק בערוישט פון די פאסירונג מיט דעם קרי־פעל. קוקענדיג אויף איהם האט זי זיך נאך מעהר געעקעלט ווי פריהער, איצט האט זי צוגעמאכט די אויגען, אז זי זאל נישט זעהען זיך אליין, איהר האט זיך אויסגעדוכט אז דער קריפעל קריכט נאך מיט די ביינערדיגע הענד איבער איהר לייב אז ער רייסט איהרע מלבושים און דעקט אויף איהר קערפער, זי האט זיך געשעהמט פאר זיך אליין און נאך מעהר פאר העגריקן, וועלכער האט זי געזעהען אין איהר איצטיגער לאגע און האט זיך זיכער אריענטירט וואס דא איז פארגעקומען, אפשר האט־ער געמיינט נאכ מעהר ווי ס'איז אין דער ווירקליכקייט געווען. אמ־ליבסטען וואלט זי איצט צוגעגאנגען צו דעם הויקער־דיגען פערזעהעניש און וואלט איהם מיט איהרע הענד דערשטיקט. האנקא האט געפיהלט אז זי איז פעהיג צו טון דאס, אז זי וואלט דאס געוועזן מיטעפ ר געניגן געטון און וואלט זיך קיין איין רגע נישט אפגע שטעלט דערויף, איהר האט נאר געשטערט די אנ ווענזהייט פון הענריקן, וועלכען איז געזעסען פער־טיפט אין זיינע גדאנקען, געטראכט וועגען דעם, וואס פארא אומגליקען מאריאן האט געצויגען אויף זיך און אויף זיין פאמיליע. צוליב דעם משוגעת וואס איז איהם אריינגעפאלען אין קאפ אריין. ער האט אויך געטראכט וועגען דעם צי ער דארף זיך בכלל אריינמישען אין דעם גאנצען ענין און צום סוף געקומען צו דער איבערצייגונג, אז ער קען נישט אנדערש האנדלען. אז ער טאר נישט פערלא־זען זיינע פריינד פון א צייט פון נויט און דערצו פון אזא שרעקליכער נויט.

דער קריפעל איז געווארען אונגעדולדיג און אונ רוהיג.

— איך קען אזוי לאנג נישט ווארטען, האט דער קריפעל געזאגט, איך טאר נישט ריזיקירען, אז איך זאל זיך געפינען אויף אנ'ארט דורך אזא לאנגער צייט.

האנקא האט שוין מעהר נישט אויסגעהאלטען און האט איהם אפגעענטפערט.

— קיינער האט נאך אייך נישט געשיקט. און איהר קענט געהען פון וואנען איהר זענט געקומען.

— דאס הייסט אז איך קען געהען, האט דער קרי פעל געזאגט, און זיין גאנץ עקעלהאפט פנים האט אנגעהויבען צו לאכען. גוט, זעהר גוט, איהר מיינט געוויס, אז מיר געהט אין לעבען, אז איך זאל ברענ גען געלד, האט איהר א גרויסען טעות. איך בין צור פרידען וואס איהר גיט נישט קיין געלד. איך וועל אפילו נישט דראהען מיט די קאנסעקווענצען וואס ערווארטען אייער מאן צוליב אייער שריט.

האנקא האט געכאפט דעם וואזאן מיט בלומען וואס איז געשטאנען נאהענט צו דעם ארט וואו זי איז געשטאנען און האט מיט דער גאנצער קראפט איהם א שליידער געטון אין דער זייט וואו ס'האט זיך איז דעם מאמענט געפינען דער קריפעל. דאס הויקערדיגע פערזעהעניש האט געשיקט אויסגעמי טען דעם פליהענדיגען וואזאן און איז ארויס אהן שום בעשעדיגונג, הענריק איז צוטומעלט געווארען, ער האט זיך נישט געריכט אויף אזא פעס פון האנ־קאן, ער איז שנעל אויפגעשפרונגען פון זיין ארט און צוגעלאפען צו האנקאן, אנכאפענדיג זי פאר די הענד.

— וואס טוט איהר, האנקא, איהר ווילט ארויס־רופען א סקאנדאל אז מענשען זאלען זיך צונויפ־לויפען.

בערעכענט אייך וואס איהר טוט. האנקא איז גע ווען שטארק אויפגערעגט, זי האט פאר אויפרעגונג אינגאנצען געציטערט, און אפילו זיך נישט אפגע־געבען קיין חשבון דערפון וואס זי האט נאר וואס געטון, זי האט זיך נישט אקעגענגעשטעלט הענריקן און זיך ערלויבט דורך איהם אוועקצוזעצען אויף א שטוהל.

דער קריפעל האט אבער נישט רעאגירט דערויף וואס איז פארגעקומען, אזוי ווי ער וואלט פערשטא נען אז האנקא איז בנוגע איהם גערעכט, אז זי האט אנדערש נישט געקענט האנדלען. ער האט זיך נישט אנגערופען אפילו מיט קיין איין ווארט, און האט אין דער צייט ווען הענריק איז געווען פערנומען מיט האנקאן, הינטערוויילעכץ זיך ארויסגעשלייכט פון צימער.

ווען הענריק האט זיך אומגעדרעהט כדי זיך צו איבערצייגען ווי אזוי דער קריפעל וויל רעאגירען אויף דער האנדלונג פון האנקאן, האט הענריק איהם מעהר נישט געזעהען, ער איז איהם נאכגעלאפען אין צווייטען צימער אריין, אבער אויך דארט איז דער קריפעל שוין נישט געווען. הענריק איז ווייטער אריין אין קארידאר אבער דא האט ער שוין גע־טראפען אנ'אפענע טיר. דאס הויקערדיגע פערזעהע ניש איז מעהר נישט געווען, ער איז ארויס אין גאנ צען פון דער וואוינונג און איז אוועק. נישט ווארטענ דיג אויף די פינף טויזענד זלאטעס וועלכע ער האט געזאלט בעקומען פון הענריקן, אויפן יסוד פון מאר יאנס פערצווייפעלטען בריף. נאכיאגען דעם קריפעל האט פאר הענריקן נישט געהאט קיין שום זין. איב־ריגענס ווער וויים צי וואלט ער איהם נאך דעריאגט. הענריק האט דעריבער פערמאכט די טיר און איז אריינגעגאנגען צו האנקאן, זי איז נאך אלץ געזעסען אויף דעמזעלבען ארט. מיט האלב פעדמאכטע אוי־גען, האלב פערחלשט און אזוי ווי זי וואלט גארנישט געוואוסט וואס ארום איהר קומט פאר. דאס איז גע ווען א שרעקליכע סצענע וואס האט מוראדיג גע־ווירקט אויף הענריקן, ער האט אבער געמוזט זיין ביים בעוואוסטזיין זיך נישט געטארט פערלירען, כדי אין דעם דאזיגען ערנסטען מאמענט נישט צו מא כען עפעס קיין פעהלער, וועלכער וואלט געקענט ברענגען צו טרויעריגע קאנסעקווענצען, איצט רע־דען מיט האנקאן האט אויך נישט געהאט קיין זין, ווייל זי האט סיי ווי סיי נישט פערשטאנען וואס מען רעדט צו איהר, ער האט דעריבער געמוזט אויסער־ליך בלייבען גאנץ רוהיג און ווארטען ביז האנקא וועט אזויפיל קומען צו זיך אז זי וועט זיין מעהר וועניג פעהיג מיט איהם צו רעדען, און צוזאמען צו בעטראכטען די לאגע. רופען נאך הילף האט הענריק נישט געוואלט. כל זמן ס'וועט נישט זיין דערצו קיין אונבעגרינדעטע נויטווענדיגקייט. הגם די דאזיגע פיינליכע לאגע האט געדויערט אינגאנצען עטליכע צעהנדליג סעקונדען, האט זיך ביי הענריקן דאס אוים געוויזען ווי לאנגע שעה'ן, ביז האנקא איז איינציג־ווייז געקומען צו זיך און אנגענומען העריקס האנד אזוי ווי זי וואלט געוואלט אז ער זאל נישט פון איהר ענטלויפען. זי האט איהם דורכדרינגליך אנגע קוקט עטליכע מינוטען און דאן האט זי זיך היסט טעריש צעוויינט.

(פארטזעצונג קומט)

פארק ● ● העלענאוו
טעל. 32-209.

שבת, דעם 6-טען ד. ח. 9 אווגט רעוועלאציאנס-אויפטריט פון די ליבלינגען פון גאנץ פוילען

לאלא פאלמאן, זמרה זעליגפעלד, יהודית בערג און מ. קיפניס

אין שלאגער-פראגראם פול מיט רייץ, הומאר, סענטימענט און טאנץ.

איינטריטס-בילעטען צום פרייז פון 1.09 זל., זיץ-פלעצער 2.20 זל. און פאר קינדער 54 גר. צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע, אין דער טערקישער קאנדיטאריי, פיעטריקאווער 12 און אין דער קאסע פון „העלענאוו“. דער איינטריט איז גילטיג פון 2 נאכמ. ווייל פון 4 נאכמ. שפילט דער סימפ. ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ס. פיעטרושקא. בעמערקונג: די געקויפטע בילעטען פון פאריגען שבת זענען גילטיג.

ד"ר מיכאל ווייכערט וועגן „יונג-טעאטער“

ווי בעקאנט הויבט אין לאדז אן צו שפילען דאס ווארשאווער „יונג-טעאטער“ אונטער דער ארטיסטישער אנפיהרונג און רעזשי פון מיכאל בראנד (ד"ר מיכאל ווייכערט), אין צוזאמענהאנג מיטן קומען פון דער טרופע קיין לאדז, איז עהער-נעכטען פארגעקומען א פרעסע - קאנפערענץ, אויף וועלכער ד"ר מיכאל ווייכערט האט רעפערירט וועגן דער ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון דאזיגען גוטען, אריגינעלען און דיסציפלינירטען יודישען טעאטער:

„אין יאהר 1929 בעניט מיכאל בראנדט אונטערן נאמען „יודישע טעאטער-סטודיע“ די טעטיגקייט פון דער יודישער דראמאטישער שול, וואס האט עקזיסטירט פון 1922 ביז 1924 און האט ארויסגעגעבען א רייה ארטיסטען, וועלכע פארנעהמען היינט אנ'אנגעזעהענעם ארט אין יודישען דראמאטישען טעאטער. תחילת מיט אייגענע כוחות, שפעטער מיט דער הילף פון דער געז. „קולטור-ליגע“, האבען זיך אנ'ערך 30 יונגע לייט, בעיקר פון ארבייטער-קרייזען, געניבט אין משך פון 3 יאהר פראקטיש און טעארעטיש צו שפעטערדיגער טעאטער - ארבייט. נאכן ענדיגען די סטודיע גייען די אבסאלווענטען נישט פונאנדער צו פערשידענע טרופעס, נאר שאפען אונטער דער פיהרונג פון דירעקטאר אנ'עקספערימענטאלע סטודיע אונטערן נאמען „יונג טעאטער“.

נאך לענגערע צוגרייטונגען טרעט ארויס „יונג טעאטער“ אין פעברואר 1933 אין דעם קליינעם זאל פון שניידער-צעך אין דער גאלעריע לוקסענבורג מיט אנ'אויפפיהרונג א. נ. „באסטאן“. אין 44 בילדער, וואס שפילען זיך אפ מיט א שווינדעלדיגער גיכקייט אין פערשידענע פונקטען פון זאל; צווישען פובליקום אהן א ביהנע און פארהאנג, ווערט איבערגעגעבען די געשיכטע פון סאקא און וואנצעטי. סיי דער אריגינעלער אינסצעניזאטארישער איינפאל, סיי דאס שפילען פון די יונגע ארטיסטען האבען איינגענומען אין שטורעם פובליקום און פרעסע און צוגעצויגען די אויפמערקזאמקייט פון פוילישע טעאטראלע און ליטעראַרישע קרייזען.

„באסטאן“, וואס איז געשפילט געווארען קנאפע 150 מאל און אראפגענומען געווארען אין סאמע בראן פון דערפאלג. טרעט אפ אין חודש סעפטעמבער 1933 דאס ארט א צווייטער עקספערימענטאלער אויפפיהרונג א. נ. „טרופע טאנענצאפ“, וואס ווערט שוין געשפילט אין אייגענעם לאקאל אויף דלוגע 19, וועלכער איז איינגעארדענט און צוגעפאסט געווארען פאר די בעדערפענישען פון אנ'עקספערימענטאל טעאטער מיט א סך מיה און קאסטען. „טרופע טאגענצאפ“ איז א ספעקטאקל, וואס שטעלט פאר, ווי אזוי א וואנדערנדיגע יודישע טרופע סוף פערנאנגענעם יאהרהונדערט קומט צו פאהרען אין א גאליציש שטעטעל און פיהרט אויף ביים שטעטלדיגען גביר אין שטאל אברהם גאלדפאדענס „בידע קוני לעמעל“. דער ספעקטאקל שפילט זיך אפ איינציטיג אויף אנ'אימפראוויזירט ביהנעלע און זיין זאל און פיהרט ארוים א חוץ גאלדפאדענס פיגורען א רייה שטעטלדיגע טיפען, ווי דעם גביר מיטן ווייב, „משה“ מיט זיין כלה, א ווארשעווער חסיד, אנ'איידעם אויף קעסט, א ליטוואק, א מגיד, אנ'אונגארישען אפיציר, א טשעכישען זשאנדארם, א פאליציאנט א רומענער, א פערשפעטיגטע פרוי, א. אז. וו. זיי אלע מישען זיך אריין אין גאנג פון דער האנדלונג, צווינגען דעם דירעקטאר צו אימפראוויזירען דעם קייזער-הימן אין ערשטען אקט און זענען גורם אין דריטען אקט דאס איבעררייסען די פארשטעלונג מצד פארשטעהער פון דער מאכט.

„טרופע טאגענצאפ“ איז אויפגענומען געווארען ממש ענטוזיאסטיש דורך פרעסע און פובליקום און איז געשפילט געווארען העכער 120 מאל. דעם 29. מערץ 1934 ברענגט „יונג טעאטער“ די דריטע אויפפיהרונג א. ט. „קראסין“, א רעפארטאזש וועגן דער פעראומגליקטער עקספעדיציע פון גענעראל גאבילע צום צפון-פאל און דער רעטונגס אקציע פון סאוויעטישען אייז-ברעכער „קראסין“. דער ספעקטאקל איז בעארבייט געווארען אויפן סמך פון א הער-שפיל פון פ. וואלף. און פון זכרונות פון פראפ. סאמאילאוויטש, פראפ. בעהונעק, גענ. גאבילע, זשורנאליסטען יוזשין און פאריזשאנין. די אנטיילנעהמער פון דער עקספעדיציע און רעטונגס אקציע. די האנדלונג שפילט זיך אפ אין 52 בילדער אין פערשידענע פונקטען פון זאל, צווישען פובליקום, אויף פלאכען: וואס דארפען פארשטעלען מיט זיך אייז-קריעס. פראגמענטען פון רעטונגס-שיף, עראפלאנען, ראדיא-סטאציעס, פאבריקען, אמטען און פריוואט-וואוינונגען, רעדאקציעס און קאפע - הייזער, גאסען און פלעצער. „קראסין“, וואס האט געהאט נישט קיין קלענערען דערפאלג, ווי די צוויי פריהערדיגע אויפפיהרונגען, איז אראפגענומען געווארען נאך 110 פארשטעלונגען ביי פולע זאלען און איצט שטעלט אוים „יונג טעאטער“ שלום - עליכמ'ס קאמעדיע א. ט. „נאפאלעאנס אוצר“.

אין „נאפאלעאנס אוצר“ פרובט „יונג טעאטער“ צו געפינען פארן היינטיגען טעאטער-בעזוכער א וועג צו שלום עליכמ'ען, ווי ער איז געפונען געווארען אין „טרופע טאנענצאפ“ צו גאלדפאדען. אין פיפען יראת - הכבוד פאר דעם אייגנארטיגען סטיל פון אט דעם געניאלען שרייבער (אין היפוך צום גאלדפאדען - ספעקטאקל איז דא נישט צוגעשריבען געווארען קיין איין זאץ), וויל „יונג טעאטער“ אונטערשרייכען, ווי ווייט עס האט זיך געביטען אונזער בעציהונג נישט בלויז צו די קליינשטעטלדיגע טיפען, וואס חלומ'ען אויף דער וואהר וועגען פערגראבענע אוצרות, נאר אויך צו דעם „געזונטען פערשטאנד“ פון אמעריקאנער ביזנעסמאן, צוליב דעם איז בעזייטיגט געווארען די טענדענץ פון „אלרייטניק“, איז נישט אויפגעדעקט געווארען דער „סוד“, אבער דערפאר איז מיט דער הילף פון מוזיק, טענץ און רעזשי-איינפאלען אויסגעארבייט געווארען די דינאמיק און טעאטראלישקייט, וואס איז פערבעהאלטען אין שלום עליכמ'ס ווערק. בעיקר אבער קומט צום אויסדרוק אונזער בעציהונג צום קליינעם שטעטעל דורך דעם גראטעסקען צוגאנג צו פערסאנאזשען און סביבה (דעריבער — דער געביטענער מיטעל פון דער קאמעדיע, וואס הייסט ביים מחבר „גאלד-גרעבער“). „נאפאלעאנס אוצר“ ווערט אויך געשפילט אהן א ביהנע און אהן א פארהאנג. אויף א סימולטאנער קאנסטרוקציע, וואס איז בעפוצט מיט דעקאראטיווע פראגמענטען פון קליינעם שטעטעל.

זוכענדיג נייע טעאטער-פארמען און בייטענדיג צו יעדער אויפפיהרונג דעם אויסזעהען פון זאל און „ביהנע“, שטרעבט „יונג טעאטער“ אנצוקניפען וואס אנ'ענגערען אידעאישען קאנטאקט מיט דעם היינטיגען טעאטער - בעזוכער.

דער אנסאמבל פון „יונג טעאטער“ בעשטעהט פון 31 מענשען, א גרויסער טייל פון זיי ארבייט וויי טער אין די פריהערדיגע פראפעסיעס, אוועקגעבענדיג דעם טעאטער די גאנצע פרייע צייט. ביי „יונג טעאטער“ עקזיסטירט א חוץ דעם א צוגרייטונגס-קורס פאר קומענדיגע ארטיסטען — דער איינציגער יודישער דראמאטישער לערן-אנשטאלט — און א קרייז פון יונגע פלאסטיקער; עס ווערט אויך ארגאניזירט א קרייז פון יונגע מוזיקער.

די הכנסות פון „יונג טעאטער“ ווערען פערנוצט אויף אויפפיהרונגען און דאס איינארדנען און דאס אויסהאלטען דאס טעאטער. וועט „יונג טעאטער“ קאנען ווייטער עקזיסטירען בלויז ביי אנ'אנזעהעוודיגער מיטהילף מצד דער געזעלשאפט, צוליב דעם ווערט אין הערבסט ארגאניזירט א ברייטע אקציע, וואס דארף פערזיכערען דעם קיום פון „יונג טעאטער“.

נאך די דאזיגע אנסאמבל פיעסען האט מען געמוזט מאכען א פרוב, און ווייזען, צי די ארטיסטען אליין קענען אויך פון זיך עפעס הערען און דער פרוב איז געלונגען, ס'איז אויפגעפיהרט געווארען די פסיכאלאגישע דראמע, אין וועלכע ס'שפילען 5 פערזאן „דאס לעבען רופט“ און דא האט זיך ארויסגעוויזען, אז די טרופע פערמאגט פערשידענע ביהנען - כוחות.

די לעצטע אויפפיהרונג איז געווען ל. מלאך'ס „מיסיסיפי“. די האנדלונג קומט פאר גלייכצייטיג אויף 2 ערטער און די פיעסע געהט מיט גרעסטען ערפאלג.

איצט ווערט געגרייט א גרויסע יודישע קאמעדיע דער מוזיקער פון טעאטער איז הענעך קאן, דאן קומען די מאלער ברוינער און דינה מאטום (אלע לאדזער), וועלכע האבען געמאכט דעקאראציעס.

די הויפט-מיטארבייטער אבער פון ד"ר ווייכערט זענען די קינסטלער - ארכיטעקטען בלום, שווארץ און סירקוס.

לודוויק זאץ איז לאדז

יודישער טעאטער-עולם ווארט מיט שפאנונג אויף דעם ערשטען אויפטריט פונ'ם געניאלען קינסטלער

קיין לאדז איז געקומען דער בעריהמטער ארטיסט לודוויק זאץ.

דער חשוב'ער גאסט האט נעכטען בעזוכט אונזער רעדאקציע און איבערגעגעבען גרוסען פון די לענדער וואו ער האט געשפילט און וועגען זיינע טריאומפען וואס ער האט אומעטום געפייערט.

ווי בעוואוסט, הויבט דער געניאלער קינסטלער אן זיינע גאסטראלען אין יודישען טעאטער „ראזמאיטאשטשי“, ס'איז דערום צו דערווארטען, אז אזוי ווי אומעטום, וועט ער אויך ביי אונז אין זיינע טריאומפען, וואס ער האט אומעטום געפייערט.

ס'איז אויך קיין חידוש נישט, וואס דער ברייטער יודישער טעאטער-עולם ווארט מיט דער גרעסטער שפאנונג אויף דעם ערשטען אויפטריט פון דעם בעריהמטען יודישען אקטיאר.

דער „ארדט“-אנסאמבל צוריק אין לאדז

נאך זיין טורנע אין אויסלאנד

נעכטען איז צוריקגעקומען פון זיין ערפאלגרייכען טורנע אין אויסלאנד דער אנסאמבל פון קליינקונסט-טעאטער „ארדט“.

די ערשטע גרויסען פונ'ם פאלקס-קאמפיין פון זעלבסטהילף פאר פוילישע יודען ארגאניזירט דורכ'ן „צעקאבע“

דעם 1-טען יולי האט זיך אנגעהויבען אין גאנצען לאנד דער פאלקס-קאמפיין, וואס זיין לאזונג איז צו שאפען א מיליאן גילדען פאר אויפבוי-צוועקען. כדי די דאזיגע סומע זאל דערגרייכט ווערען האט די צענטראלע אנגעצייכענט פאר יעדער שטאט א געוויסע סומע, וואס יעדע שטאט דארף שטרעבען צו זאמלען אין משך פון דער אקציע. די ג"ח-קאסעס האבען רעכט אנצונעמען אבליגאציעס אלס נדבות.

די ערשטע ידיעות, וואס זענען אנגעקומען פון לאנד זאגען עדות וועגען דעם, אז די אקציע האט געפונען א ברייטען אפקלאנג אין לאנד. אין קראקע איז זונטאג, דעם 30-טען יוני פארגעקומען א בעראטונג פון די ארטיגע געזעלשאפטליכע טוער מיט דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון ראיאן אונטער דעם פארזיץ פון דעם ראש הקהל ד"ר רפאל לאנדוי.

נאכ'ן דערעפנונגס-ווארט פון ד"ר ר. לאנדוי האט ה' י. גיטערמאן אין נאמען פון „צעקאבע“ בעקענט די פערזאמעלטע מיט די צילען און אויפגאבען פון דעם גרויסען פאלקס-קאמפיין. אין דער דיסקוסיע האבען אלע אנוועזענדע מיט גרויס ענטוזיאזם זיך אויסגעדרוקט וועגען די צילען פון דעם פאלקס-קאמפיין, די פארשטעהער פון ראיאן האבען געהאלטען, אז דער קאנטיגענט, וועלכער איז בעשטימט געווארען פאר די בעזונדערע שטעט אין א צו נידריגער און האבען אויך דערקלערט, אז זיי העכערען די אויף זייערע שטעט בעשטימטע סומעס. איינער פון די דעלעגאטען, א פארשטעהער פון א קליין שטעטעל ניעפאלאמיץ, וואס האט אויך דערהעכערט דעם קאנטיגענט, האט אויף דער בעראטונג איבערגעגעבען, אז זיין שטעטעל ציילט ס"ה 100 יודישע משפחות און דאך האבען זיי אין משך פון לעצטען יאהר ארויסגעגעבען הלואות אויף א סומע פון 21,000 גילדען.

אין דער דיסקוסיע איז ארויסגערוקט געווארען דער געדאנק, אז דער „צעקאבע“ דארף צוטרעטען צו שאפען נישט אנ'איינמאליגען פאנד פאר אויפבוי-צוועקען, נאר א שטענדיגען, מיט וועמענס הילף עס זאלען קענען דערגרייכט ווערען געוויסע דויערנדיגע רעזולטאטען.

אויף דער בעראטונג איז אויסגעקליבען געווארען א שטאטישער קאמיטעט אונטער דער אנפיהרונג פון ד"ר רפאל לאנדוי, פראפ. ביבערשטיין, י. גרינשפאן, ה' גאלדפארב א. א., וואס וועט גלייך צוטרעטען צו דער זאמלונגס-ארבייט.

ענליכע גרוסען קומען אויך פון אנדערע שטעט, ווי לעמבערג, גראדנע א. א.

גרויסער קאנצערט פון בעליבטע ארטיסטען אין „העלענאוו“

שבת, דעם 6-טען ד. ח. קומט פאר אין „העלענאוו“ א גראנדיעזער קאנצערט פון געזאנג און טאנץ פון די בעליבטע יודישע ארטיסטען לאלא פאלמאן, זמרה זעליגפעלד, יהודית בערג און מ. קיפניס.

קורארט-פעסער

קיין טשעכאסלאוואקיי

די היגע אפטיילונג פון „וואגאן לי-קוק“, מעלדעט, אז זי ארבייט אוים הנחה-פעסער אויף די קור-ערטער קיין טשעכאסלאוואקיי. עס איז גענוג נאר פארצושטעלען דעם פאס און 2 פאטאגראפיעס, כדי אין א קורצען טערמין צו בעקומען דעם אויסלענדישען פאס.

פאסאזשירען, וועלכע ווילען ארויספאהרען שפעטער, ווערען געבעטען אנצומעלדען זייער איינשרייבען, כדי זיך צו רעזערווירען א פאס.

גלייכצייטיג ווערט געמאלדען, אז די ביורא ארבייט אוים אינדיווידועלע הנחה-פעסער קיין עסטרייך אויף 4 וואכען. איינשרייבונגען „וואגאן-לי-קוק“, פעטריקאווער 64 טעל. 170.77.

וועגען עמיגראציע-מעגליכקייטען פאר יודישע כעמיקער קיין א"י

פאר'ן אפפאהר פון ווארשא האט דער לייטער פון עליה-דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ, דעפ. י. גרינבוים אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט א דעלעגאציע פון דעם פעראיין פון יודישע כעמיקער פאר דער ענטוויקלונג פון דער כעמישער אינדוסטריע אין א"י. אין משך פון דער קאנפערענץ זענען בעריהרט געווארען א רייה אקטועלע פראבלעמען, וואס זענען נוגע די עליה-מעגליכקייטען פאר כעמיקער.

דעפ. גרינבוים האט ארויסגעוויזען גרוים אינטערעס בעזונדערס פאר דער ספעציאליזירונגס-אקציע, וואס שטרעבט צוצוגרייטען קוואליפיצירטע כעמיקער-קאדרען פאר א"י (יט"א)

אויספלוגען קיין פאלעסטינע פון 630.— זל. אן
ארגאניזירט
„ארביס“ פיעטריקאווער 18, טעל. 33-249
אויך הנחה-פעסער קיין טשעכאסלאוואקיי און יוגאסלאוויען.

ראטעוועט אייער געזונט
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע העלפן ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלענען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען. אויף אויסנעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.

פעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס. - גומי-זאקען לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 09-177 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג. צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

שרפה אין א אויטאבוס
א פאסאזשיר צובראכעז ביידע פיס

(א)) אויפ'ן וועג פון בעלכאטאוו קיין לאדז האט פלוצים אין אויטאבוס נומער 1169 אויסגעבראכן צוליב א דעפעקט אין מאטאר, א שרפה. צווישען די פאסאזשירען פון אויטאבוס איז ענטשטאנען א גוואלדיגע פאניק. צום גליק איז געלונגען דעם אויטאבוס בעצייטענס צו פערהאלטען און די פאסאזשירען זענען ארויסגעשפרונגען פונ'ם וואגאן. נאר איין פאסאזשיר, א געוויסער לייזער וועננאשעווסקי, פון בעלכאטאוו, האט ביים ארויסשפרינגען צובראכען ביידע פיס.

די פאליציי פיהרט אנ'אויספארשונג ווער עס איז שולדיג אין פארפאל.

מ'האט געזוכט די זינדיגסטע שטאט אין דער וועלט
און זי געפינען אין קאהירא

(ענדע פון דער 6־טער זייט)

און עס וועט אזוי גיך נישט מעגליך זיין פאר קיין שום אנדערער שטאט אריבערצויאגען קאהירא אין זינד.

קאהירא איז היינט צו טאג דער צענטער פון טוריסטען, וואס קומען אהין בעוואונדערען דעם אריענט און לאזען זיך דא וואוילגעהן אין דעם „גן־עדן פון דעם אריענט".

דאס רוב זינד־סוחרים בעשטעהט פון אראבער וואס זענען זיך אהין אנגעלאפען פון פאלעסטינע, סיריע, טריפאלי, אראביען, סודאן און אנדערע ערטער.

דארד טיאב, דער געגענד וואו עס קומען זיך צונויף די אראבער טוריסטען און געסט, ווערט יעדע נאכט פערוואנדעלט אין א מין יריד. דעם געפילדער און טומעל הערט מען מיט גאסען און גאסען ווייטער. אראבישע ארקעסטערס שפילען און בארעבאנעווען און פערטויבען די אויערען. אין בעגלייטונג צו דער האלב־ווילדער מוזיק טאנצען און קירעווען זיך און דושיגען שעהנע און נישט־שעהנע פרויען.

אין די גערטענדלעך און הויפען ארום דארד טיאב זיצען פרויען צו פערציג און צו פופציג אין א קופקע. צווישען זיי זענען דא ווייסע, שווארצע, ברוינע, רויט־האריגע, בלאנדע, געפארבטע, געפודערטע און אנדערע מיט א סך גאלדענע ציין אין מויל.

א פרעמדער איז דא אייגגעשטעלט אמאל מיט'ן לעבען און אלעמאל מיט דעם וואס ער פערמאגט, אפילו די מלבושים רייסט מען דא ביי איהם אראפ. און אזוי איז קאהירא געקרוינט אלס די זינדיגסטע שטאט.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמהט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע
פון 8—11 בייטאג און פון 4—9 אווענד

פאהר־פלאן אויף די באהנען
גילטיג פון 15. מאי 1935.

פאבריק - באהן אפפאהר:

0.20 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט קראקא, זאקאפאנע, קריניצע.
1.48 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט ווארשא און לעמבערג.
5.42 — קיין קאלושקי פון 3 יוני, פערבינדונג מיט ווארשא.
6.05 — קיין קאלושקי פערבינדונג מיט טשענסטאכאו און סלאטווינע.
7.24 — קיין קאלושקי
8.00 — קיין ווארשא.
9.00 — קיין קאלושקי, זונטאג און יום־טוב־טעג
9.30 — קיין קאלושקי, זונטאג און יום־טוב־טעג
10.32 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט ווארשא, קראקא, קאטאוויץ.
12.30 — קיין קאלושקי.
13.20 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט טשענסטאכאו.
14.15 — קיין קאלושקי, אין ארבייטס־טעג.
15.02 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט ווארשא און סלאטווינע.
15.29 — קיין סקארזשיסקא.
16.20 — קיין קאלושקי אין ארבייטס־טעג
17.25 — קיין קאלושקי פערב. מיט ווארשא
18.03 — קיין קאלושקי, פערב. מיט קראקא און קאטאוויץ.
18.45 — קיין קאלושקי אין ארבייטס־טעג.
19.25 — קיין קאלושקי.
20.49 — קיין קאלושקי פערב. מיט ווארשא
21.14 — קיין קאלושקי, פערבינדונג מיט ווארשא, טשענסטאכאו און סלאטווינע.
21.55 — קיין קאלושקי.
23.00 — קיין קאלושקי פון 1 יוני אן פערבינדונג מיט קראקא.

מארפעדא - צוגען קיין ווארשא:
7.08, 10.05, 15.20, 20.40.

קאלישער סטאציע אפפאהר:

0.30 — קיין קאליש, פאזען און זבאשין.
1.32 — קיין גדיניע.
2.35 — לאוויטש.
5.05 — פאזען און זבאשין.
6.16 — ווארשא
6.50 — גלאווגע.
7.38 — גדיניע.
7.45 — זד. וואליע.
8.07 — ווידזעוו.
9.04 — גדיניע (פון 1.9—15.6)
9.10 — זבאשין.
9.27 — גדיניע (ביז'ן 14.6)
9.45 — גלאווגע (זונטאג און חגאות־טעג)
10.25 — זד. וואליע.
12.00 — גדיניע.
12.31 — ווארשא.
12.37 — פאזען זבאשין.
12.50 — ווידזעוו.
14.15 — גלאווגע.
14.25 — זד. וואליע (ארבייטס־טעג)
15.30 — פאזען — זבאשין.
15.40 — בידגאשטש.
16.18 — קיין ווארשא.
17.40 — זד. וואליע (פון 15.6)
17.45 — גלאווגע.
19.35 — אזארקאוו.
19.41 — פאזען — זבאשין.
19.59 — ווארשא.
20.35 — זד. וואליע.
22.10 — גדיניע.
22.28 — ווידזעוו.
23.40 — זד. וואליע.

קראנג־קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר א פילם, וועלכער ריהרט און ענטציקט, דער שענסטער מוזיקאלישער ראמאנס, געבויט אויפ'ן גרונד פון פרעכטיגסטע רעוי א. נ.
„איך האב טעמפעראמענט"
מיט'ן אנטייל פון צוויי הונדערט טענצערינס.
עס זינגט די שעהנע
Marion Davies
אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צוגאבעז און אקטואליטעטען.
אנהייב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 5 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג
דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

Zagubiony został weksel na Zł. 53.80 pł. 15/X—35 r. wyst. M. Tawiw. zlec. „Whole Worth". Weksel powyższy unieważniam. Zwrócić za wynagrodzeniem do Brajtbarda, Śródmiejska 7.

ציעכאטשינעק
נערוועאישע, שלאפלאזע, ערשעפטע, ווערט עמפעהלט
ביליגע שטובען. — פלאזשע.
Nieszawska 53, dworek Uzdrowienie.

Zagubiony został kwit inkasowy № 2989 z Banku Kupiecko-Kredytowego Spółdziel. w Łodzi, na imię H. Anachowicz, Lipowa 38. 9318

פרייע פאסטענס

א קוואליפיצירטע אבערלאק־נייהערין וויל צונעהמען א מעדעל אויסצולערנען זנערזשער 28, ה. 39. 9326

ס'ווערט געברויכט שטריקער־געזעלען צו 8־טער מאשינען. זיך צו ווענדען: מיעלטשארסקיעגא 17 ה. 3. 9327

נויטיג א פארדענסטע צו א שניידערין בעשטעלט, ליפאווע 31, ה. 5. 9328

כעמיש־באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
פ. שאץ, לאדז,
פיעטריקאווער 37
פיהרט דורך זעמטל. ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

ראקאלען
3, 2 און 1 שטוב מיט בעקוועהמליכקייטען צו פערדינגען פון זאפארט. — פאלודניאווע 42, ביים ווירט פון 2—5.

איבערצוגעבען א גרויס לאקאל, געאייגנעט אויף אנ'עקספעדיציע אדער קליינע פאבריק אין צענטרום שטאט מיט עלעקטריע. וואסער און צייטווייליגע קראפט אויף שטשעלעצקע (קאלעיגא) 5, צו ערפאהרען פיעטריקאווער 54, ביי די פעראייניגטע פליישער

פערשידענעס

לאנדאן! פרייטאג, דעם 5. ד. ח. פאהר איך קיין לאנדאן און קום צוריק אין א חודש ארום. איך נעהם אן פערש. אויפטראגען H.Sokół,Południowa 90 od 2–4, 7–9.

ס'איז פערלוירען געווארען א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשט. וו. אקסענבערג ינאוואמיעסקא 2), צאהלבאר 2/7 1935. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאר אונגילטיג. 9317

Zagubiony został dowód osobisty na imię Chaim Hornsztajn, wydany w Łodzi. Zwrócić takowy do Ch Hornsztajna, Łódź, Krótka (Bałuty) 5/7.

Zaginiony został weksel, wystawca Aleksander Lewitin, na zlecenie Wiktor Gieza, pl. 1-go września 1935 u E. Lewitina, Łódź, Sosnowa 26. Weksel unieważnia się. 9316

שנעל־דרוקעריי
בראמבערג
צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09
פיהרט אויס:
בריף־בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, מערלאבונגס- און חתונה־קארטען, היזיט־קארטען, פירמא־און קאנטאקטניע־עטיקעטען, שטרימפ־באנדראלען
רעיעל מארערן
און שעהן און ביליג

דער
פאטאגראפישער אטעליר
„POLONJA"
גדאנסקא 31
גיט אלס פרעמיע אויף א קורצע צייט
7 רעטושירטע פאטאגראפיעס
מיט א פערגרעסערונג נאר פאר 1.50
פאר יודען, וואס פאהרען נאך פאלעסטינא, ווערט אויסגעפערטיגט אלע ארט פאס־פאטאגראפיעס שנעל, גוט און ביליג.
בעמערקונג: גרויסע בילדער מאך איך צו זעהר ניעדריגע פרייזען.
מיט אכטונג
אינהאבער: גוטערמאן
לאדז, גדאנסקא 31.

אבצימארקעז־פאבריק
WYTWÓRNIA ODBIJANEK
פאר: שטרימפ, מאנופאקטור, זיידע, טריקאטאזשן און נאר־בערייען
פערטיגט אויס די דרוקעריי
„FUTURA"
Piotrkowska 64, tel. 236-25.

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל־בעארבייטונגען
שלאסעריי־ארבייטען
מאשינען־טיילען
און ווערקצייג
פירט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
11־טער ליסטאפאד 11-13

לאדזער יודישער לאקאטארען און כובלאקאטארען־פעראיין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעל־264-38
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אווענד. ס'ווערען געשריבען ביטעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל'ערליי דירות און עקסמיסיע־פראצעסען.

Dr. JUSTMAN
przeprowadził się
na ul. Nawrot № 8
front, II piętro. Tel. 138-99.

Dr. med. M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
זנערזשער 11, טעל. 246-09
נעמט אן פון 4—8 אווענד.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראגט. 1־טער שטאק.
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. Med.
J. Schlosser
כירורג
צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16
נעהמט אן טעגליך פון 4—7 אוו.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה
[illegible]

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

מיט צוויי הונדערט יאָהר צוריק

(ספעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

דעם 6. יולי 1935 ווערען עס צוויי הונדערט יאָהר זייט ס'איז געשטאָרבען דער גרעסטער יודי־שער עסקן פון יענעם דור, דער בעגרינדער פון די „אייזענשטאַדטישער קולטוס געמיינדען" אין דייטש־לאַנד, בערענד לעהמאַן. עס לוינט זיך אביסעל צו באַשעפטיגען מיט אָט דעם יודען, וואָס האָט באַשטימט געקעהרט א וועלט.

בערענד לעהמאַן, אָבער ווי ער פלעגט זיך רו־פען יששכר בער הלוי, איז געבוירען געוואָרען אין האַלבערשטאַט, אין יאָהר 1661. ער איז געוועזען דער ערשטער יוד, וואָס האָט בעקומען די בעוויליגונג, נישט נאָר צו וואוינען אין זאַקסען, נאָר ער האָט אויך געהאַט די זכיה צו קויפען דאָס ערשטע הויז אין דרעזדען, וואָס איז איינגעשריבען געוואָרען פאַר א יוד, ער האָט בעקומען די ערשטע קאָנצעסיע אויף א באַנקהויז, וואָס האָט געהאַט פיליאַלען אין וויען, האַנאָווער און וויען.

דורך זיין באַנק האָבען כמעט אַלע רעגירערס פון יענער צייט געמאַכט געשעפטען און דער סעק־סישער פּרינץ מיט זיין פרוי פלעגען אָפט צו איהם קומען עסען כשר'ע מאכלים.

אין בלאַנקענבערג, נישט ווייט פון האַלבער־שטאַט, האָט ער געגרינדעט דאָס ערשטע „וואַרען־הויז", וואו מ'פלעגט קענען איינקויפען אַלערליי סחורות. דאָס דאָזיגע וואַרענהויז האָט געהייסען „דער יודענהאָף" און אהין פלעגען קומען קונדען פון דער גאַנצער אַרומיגער סביבה. ערשט נאָך לעהמאַנס מוסטער זענען געגרינדעט געוואָרען אַלע אַנדערע וואַרענהייזער אין דער גאַנצער וועלט.

זיינע באַנק־געשעפטען מיט אַלע אַרומיגע שררות, האָט לעהמאַן שטענדיג אויסגענוצט לטובה פאַר די יודען. אַלע יודישע מחברים פלעגט ער געבען גרעסערע אונטערשטיצונגען און פון יעדען יודישען ספר, וואָס איז אַרויסגעקומען, האָט ער אָפּגעקויפט הונדערט עקזעמפּלאַרען. דער בעקאַנטער יודישער למדן אַלעקסאַנדער זוסיא זיסקינד איז געוועזען זיין סעקרעטאַר און איז כל ימיו געזעסען און געלערנט אויף לעהמאַנס חשבון אין יעסניץ, א קליין שטע־טעל, נישט ווייט פון האַלבערשטאַט האָט ער איינ־געריכטעט די ערשטע מאָדערנע יודישע דרוקעריי, אין וועלכער ס'זענען געדרוקט געוואָרען אַלע יודי־שע חבורים בחנם. קיין שום מחבר האָט נישט גע־צאָהלט פאַר דרוקען זיינע ספרים. אין דער דרו־קעריי איז אויך געדרוקט געוואָרען דער ערשטער מאָדערנער תלמוד בבלי און לעהמאַן דערצעהלט אין זיינע זכרונות, אַז אין יאָהר 1721 האָט זיס־קינד פערקויפט אויפן לייפּציגער יריד 150 עקזעמ־פּלאַרען פון ש"ס, וועלכעס האָט אויסגענומען מיט זיין פּיתעם דרוק". —

אין האַלבערשטאַט האָט ער געגרינדעט די ערש־טע ישיבה, וועלכע האָט זיך גערופען „די קלויז", און אין וועלכער ס'זענען תמיד געווען עטליכע הונדערט תלמידים פון דער גאַנצער וועלט. פון דאָרט זענען אַרויסגעקומען גדולי הדור. דאָרט האָט ער אויך געבויט א יודיש שפּיטאָל און די ערשטע יודישע „סינאַגאָגע", וועלכע זענען שטענדיג פון איהם אויסגעהאַלטען געוואָרען. אין בערלין האָט ער געבויט צוויי גרויסע סינאַגאָגען און אויך אין מאַגדעבורג און אין האַלע זענען די סינאַגאָגען גע־בויט געוואָרען פאַר זיין געלד.

דער פּוילישער קעניג אויגוסט האָט בעקומען די כסא מלוכה נאָר א דאַנק זיין שאַצמייסטער לעה־מאַן, וועלכער האָט איהם געליגען צעהן מיליאָן גולדען. די פּוילישע געשיכט־שרייבער דערמאַהנען אויך זיינע גרויסע אַרבייטען לטובה דער פּוילישער מלוכה און זיינע „גרויסע פערדינסטען".

פון דעסטוועגען האָבען איהם די „גרויסע פער־דינסטען" געבראַכט דערצו, אַז ער האָט פערלוירען זיין גאַנץ געלד. דער סעקסישער קרוינפּרינץ יאַריץ, וואָס האָט געהאַט א מפּלה אין קורלאַנד, איז איהם שולדיג געבליבען אַנ'ערך פופציג טויזענד דאָלאַר. דער פּוילישער קעניג סטאַניסלאַוו האָט איהם נישט געצאָהלט ערך הונדערט טויזענד דאָלאַר און דער פּוילישער פירשט סאַפּיעהא איז איהם שולדיג גע־בליבען א הון רב.

בערענד לעהמאַן האָט געמוזט אויפגעבען זיין באַנק מיט די פיליאַלען, דערנאָך האָט ער פער־קויפט זיין וואַרענהויז. אָבער דאָס אַלעס האָט נישט גענוצט. אין יאָהר 1727 האָט ער באַנקראָטירט און מיט 8 יאָהר שפּעטער — 1735 — איז ער אָרים ובחוסר כל געשטאָרבען אין „זיין שפּיטאָל", אין האַלבערשטאַט.

ז. האַבער.

פון דעם יודישען קולטור־לעבען אין אמעריקא

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון יודישע אַרבייטער און פאָלקס־אָרגאַניזאַציעס, וואָס איז געווען געווידמעט דער אַקציע צו פערוואַנדלען דעם יודישען לעהרער־סע־מינאַר, וועלכער האָט בעקומען די רעכט פון א „קאָלעדזש" אין א יודיש־וועלטליכע הויך־שול. די קאָנפערענץ האָט געעפענט דוד פּינסקי, מיט רעדעס און בעגריסונגען זענען אַרויסגעטרעטען י. אָפּאַטאָשו, לואי ליפּסקי, ב. וולאַדעק, ד"ר זשיטלאָווסקי, ד"ר מאַרגאָשעס א. אַנד. עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פּראָקלאַמירען אויף סעפּ־טעמבער ה. י. א פערטעל־מיליאָן דאָלאַר קאַמפּיין, ווי אויך ווערבירן 25.000 מיטגלידער מיט א יעהר־ליכע זעלבסט־בעשטייערונג. גלייכצייטיג איז בעשלאָ־סען געוואָרען צו גרינדען איך פערשידענע שטעט גרופּען א. נ. „פריינד פון יודישען סעמינאַר־אוניווערזיטעט".

עס ווערט געפּלאַנט דערווייל צו גרינדען אויף דער הויך־שול 4 אָבטיילונגען פאַר פּעדאַגאָגישער אויסבילדונג, יודישער בילדונג, אויסבילדונג פון אַרבייטער - טוער און אויסשולונג פון לעקטאָרען. הגם א צאָהל למודים וועט מוזען געפיהרט ווערען אין הסכם מיט'ן געזעץ אויף ענגליש, וועלען די סטודענטען בעקומען אויך א גרינדליכע יודישע און העברעאישע אויסבילדונג.

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) אויף דער קאָנפערענץ פון אָרדער „ברית־שלום", וואָס איז לעצטענס פאָר־געקומען אין אַטלאַנטיק סיטי האָט דער פאָרזיצער דיכטער וויליאַם לואיס ערקלערט, אַז פון דעם דעם מיליאָן יודישע קינדער אין אַמעריקע בעקומען בלויז 200.000 א וועלכע עס איז יודישע ערצי־הונג, דער רעדנער האָט געפאָדערט אויסצו־אַרבייטען א פּלאַן, כדי צו לעזען די פראַגע פון יודישע ערציהונג.

נ י ו־י אָ ר ק, (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון די שלום־עליכם פאָלקס־שולען. וועלכע זענען געגרינדעט געוואָרען אין אַמעריקע מיט 22 יאָהר צוריק. די דאָזיגע שולען שפּילען א וויכטיגע ראָל אין דעם יודישען קולטור־לעבען אין אַמערייקע. חוץ א נעץ פאָלקס־שולען איז טע־אן אַמעריקע. חוץ א נעץ פאָלקס־שולען איז טע־קינדער־זשורנאַל" און עס ווערט געשטיצט דער פערלאַג „מתנות".

נ י ו־י אָ ר ק. (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען די יעהרליכע קאָנפערענץ פון דער אָרטאָדאָקסישער יוגענד־אָרגאַניזאַציע „יאַנג איזראַעל". די קאָנ־פערענץ האָט בעהאַנדעלט א רייהע ערציהונגס־פראַגען פון דער רעליגיעזער יוגענד. פיל אויפ־מערקזאַמקייט איז געווידמעט געוואָרען דער פער־שטאַרקונג פון שמירת שבת דורך פערזאָרגען די שומרי שבת מיט פאַסענדע שטעלעס.

3 פראָצ. לעטלענדישע יודען אויסגעוואַנדערט אין משך פון 15 יאָהר קיין א"י

ד י נ ע (יט"א) אין א געשפּרעך מיט'ן ריגער יט"א־קאָרעספּאָנדענט האָט דער אָנפיהרער פון סטאַטיסטישען אַמט פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים ד. גורוויץ ערקלערט, אַז זייט דער עקזיס־טענץ פון לעטלאַנד ד. ה. פאַר די לעצטע 15 יאָהר האָבען אויסגעוואַנדערט קיין א"י 2.775 לעטלענדי־שע יודען, וואָס עס בעטרעפט 3 פּראָצ. פון גאַנצען דאָרטיגען יודישען ישוב. פון ליטע האָבען פאַר דער זעלבער צייט אויסגעוואַנדערט 6.468 עולים.

מוזיקאַלישע נאָטיצען

היידענ'ס 4 תקופות פון יאָהר אין „העלענאָוו"

די שענסטע ווערק פון גרויסען מייסטער און קלאַסיקער צו הערען אין אַזאַ אויסגעצייכענטער אויספיהרונג, ווי די פון דינסטאָג, דעם 2 יולי, אונטער דער שלאַגפערטיגער לייטונג פון דעם „הזמיר"־דיריגענט ה' י. זאַקס, מיט'ן גאַנצען אַפּאַראַט פון אָרקעסטער, סאָליסטען און כאָר, איז א הויך גענוס צו הערען דוקא אין א גאָרטען. די שטימונג איז פאַר דעם ווערק אַזוי ווי געשאַפען, איז דאָך שוין גלייך אין אָרקעסטער־איינלייטונג דער איבערגאַנג פון ווינטער צום פריהלינג מיטן בעגיגע[illegible] פראַכטפולען כאָר „אביב נעים" אַזוי ווי געוואונשען, די גרינע בלעטלעך זאָלען זיך צושאָקלען אין טאַקט...

און אַזוי ווייטער די אַלע איבערגאַנגען פון די תקופה איז אויפ'ן גרונד פון דער נאַטור און איהרע פּרעכטיגע ערשיינונגען די שענסטע אונטערלאַגע. און דאָ איז דער סוד, וואָס מען איז אַזוי אין מאַסען עולה רגל צו הערען, און זיך צו ענטציקען מיט די אַלע שעהנקייטען, וואָס ענטהאַלט דאָס גרויסע ווערק פון אַלע צייטען.

די אויספיהרונג האָט אויך נישט ענטוישט קיינעם, דער פול־קלינגענדיגער כאָר, די זיכערקייט פון די סאָליסטען: פרל. קראַקאָווסקא, אנשטאָט די אַנגעקינדיגטע דאָראַ סקורי, ה' דאַבאַש און ה' לעווינסין, ווי דער פולבעזעצטער אָרקעסטער האָבען אויסגעצייכענט אונטער דער זיכער־פיהרענדער האַנד דורכגעפיהרט דאָס ווערק מיט אַלע פיינעזען און מוזיקאַלישע אַטריבוטען און ערצילט אַזאַ ער־פאָלג ווי זעלטען.

בעזונדערס איז ווערט צו לויבען פרל. קראַ־קאָווסקא, וועלכע האָט געמוזט אין לעצטען מאָ־מענט פערטרעטען די קראַנק־געוואָרענע פרל. דאָ־ראַ סקורי און האָט שטאַנד־געהאַלטען מיט אַזעל־כע רוטינירטע זינגער ווי דאַבאַש און לעווינסקי. בראַוואָ!

D—ski

אין ציטשאַצינעק

איז צו בעקומען טעגליך דאָס בייטע

פאָלקסבלאַט

ביי ש. סוכעצקי.

מאַגדא לופּעסקו

געליבטע פון רומענישען קעניג

(די געשיכטע דערצעהלט מאַגדא'ס מומע)

— 6 —

האָט דער אַרענדאַר גענומען דאָס געה'רג'עטע הינצ'ל אַזוי ווי עס איז געלעגען אין די פערבלו־טיגטע קליידער און האָט איהם אָפּגעוואַשען דאָס פּנים פון בלוט און האָט איהם אָנגעטון א גאַר־ניטורל פון זיינס א יונגעלע, וואָס איז אויך גע־ווען אין שגצ'לס יאָהרען, להבדיל, און ער האָט דאָס אויסגעפּוצטע טויטע שגצ'ל אַנידערגעזעצט ביים טיש מיט אַלעמען צוזאַמען, און צו זיין ווייב און קינדער האָט זיך דער אַרענדאַר אָנגערופען:

— לאָמיר ווייטער זאָגען די הגדה גלייך ווי גאָרנישט איז געשעהען און דער אַלמעכטיגער גאָט וועט אונז בעשיצען.

און גאָט האָט זיי טאַקע בעשיצט.

באַלד האָט מען געהערט קלאַפּען אין טיר פון דער קרעטשמע מיט די גרעסטע זידלערייען.

— „סקידי זשידאַני" (מאַך אויף דו יוד).

און ווען די אַרענדאַרקע האָט אויפגעמאַכט די טיר, זענען אַריין ווי די ווילדע חיות גויים מיט זשאַנדאַרען מיט ביקסען און צווישען זיי דעם שגצ'ס פאָטער, וואָס איז ביי זיך געווען „זיכער", אַז דער „זשידאַן" (יוד) זאב ליפע האָט געקוילעט זיין יונגעל, כדי ער זאָל האָבען בלוט אויף פסח.

די זשאַנדאַרמען האָבען איבערגעזוכט אין אַלע ווינקלען פון קעלער און איבער'ן גאַנצען הויז, היינטער די בעטען און די שאַפעס, אָבער מען האָט דאָס טויטע יונגעלע נישט געפונען...

הערווייל זענען אַלע געזעסען ביים טיש און האָבען געזאָגט די הגדה (וואָס דער אַרענדאַר האָט דאַן געפיהלט ביי זיך אין האַרצען, זאָל דאָס נאָר קומען פאַר גאָט). זיי האָבען דאַן פונקט גע־האַלטען ביי „כמה מעלות טובות למקום עלינו" (וויפיל גוטס גאָט האָט אונז שוין געטון!) איבער־געשטאַרט אין אַלע ווינקעלעך און גאָרנישט געפונען איז זיך די כאָפּטע צוגאַנגען מיט אַראָפּ־געלאָזטע קעפּ.

איט האָט דער אַרענדאַר מיט זיין ווייב און קינדער מיט זייער יודישער דינסט פרייער אָפּגע־אָטעמט. וואָס טוט מען אָבער פאָרט מיט דעם טויטען? דער גוי ווייסט דאָך פאָרט, אַז ער האָט איהם דאָרט אונטערגעוואָרפען און מען וועט קומען נאָכאַמאָל זוכען? האָט דער אַרענדאַר געהייסען זיין ווייב אויסהייצען דעם אויוועז און ווען דער אויוועז איז שוין געווען ווי א העליש פייער, אָדער ווי דאָס גהינום אויף יענער וועלט, וואו מען בראָט די רשעים, דאַן האָט דער אַרענדאַר גענומען און האָט דאָס טויטע שגצ'ל אַריינגעוואָרפען אין אויוועז אַריין און האָט פערמאַכט דאָס טשאָלענט־ברעטעל.

עס האָט נישט גענומען לאַנג און מען האָט ביים אַרענדאַר נאָכאַמאָל געהערט קלאַפּען, און נאָכאַמאָל מיט זידלערייען. מען האָט אויפגעמאַכט די טיר, און די זעלבע חברה איז ווידער אַמאָל־אַמאָל אַריין. אָבער נאָך מיט א גרעסערן כעס און צאָרן ווי פריהער און מען האָט ווידער־אַמאָל גענומען נישטערען און זוכען, ביז ס'איז דעם שעף פון די זשאַנדאַרען איינגעפאַלען א קוק צו טאָן אין אויוועז.

אויף א „זשידאַן" איז זיך גאָרנישט צו ריכ־טען, ער האָט דאָס קינד געקענט בעהאַלטען אין אויוועז.

ווען די צווילדעוועטע כאָפּטע האָט זיך א לאָז געטון צום אויוועז האָט דאָס בלוט גענומען גליווערען אין די אָדערן ביים אַרענדאַר און זיין ווייב.

—איצט — האָבען זיי געטראַכט — זענען מיר פערפאַלען. די רוצחים וועלען אונז אויסקוי־לענען ווי מען קוילעט אינדיקעס אויף פסח, אָבער די הימלען זענען נישט פוסט, און גאָט איז א פאָטער.

ווען מען האָט אויפגעמאַכט דאָס טשאָלענט־ברעטעל זענען אַרויסגעפלויגען צוויי ווייסע טויבען...

אַזוי דערצעהלט מען אין רומעניע וועגען זאב־ליפע'ן, און מיר האָבען עס דאָ איבערדער־צעהלט דערפאַר, אַז מענשען זאָלען וויסען אין וואָס פאַראַ משפחה איטקע איז אַריין, און דאָס וועט אונז ווייטער אין דער געשיכטע צוניץ קומען.

און דאָ וועלען מיר זיך אומקעהרען צו אונ־זער געשיכטע.

די אַמאָליגע שטיפערקע און ברענענדיג מיידעל איטקע איז איצט געוואָרען אַנ'אַרענדאַרקע מיט א קרעטשמע, מיט א גרויס באַלעבאַטישקייט, מיט קיה און מיט פערד און מיט קורניקעס מיט הינער, און סיי־ווי זענען איהר שוין נישט געלעגען אין זינען די אַמאָליגע לייכטזיניגע געדאַנקען. זי איז איצט געווען א געטריי ווייב צו איהר מאַן און זי האָט תשובה געטון אויף איהרע אַמאָליגע זינד.

און ווי זאָגט ערגעץ די תורה, אַז דאָרט וואו א בעל־תשובה קאָן שטעהן קאָן קיין צדיק נישט שטעהן.

איטקע איז איצט געוואָרען גאָר אַנ'אַנדערער מענש. זי איז אויך געוואָרען פרום, און ווען איהרע עלטערנ'ס טויט, ווייל זי האָט גוט גע־ערע קברים און זאָלען געווען א קוק טון אויף איטקע'ן, וואָלטען זיי זי נישט מעהר דערקענט.

איטקע האָט זיך געפיהלט א סך שולדיג אין איהו'ע לעטערנ'ס טויט, ווייל זי האָט גוט גע־וואוסט, אַז די צרות, וואָס זיי האָבען געהאַט פון איהר האָבען זיי פערטריבען פון דער וועלט. האָט זי איצט געוואָלט גוט מאַכען דאָס, וואָס זי האָט אַמאָל שלעכט געמאַכט.

אין שוין איהר תשובה דערגאַנגען אַזוי ווייט, אַז איטע האָט אָנגעהויבען שמ'ען אין יענעם געגענד פאַר א גרויסער צדקה־געבערין.

עס איז נישט דורכגעגאַנגען דורך איהר קרעטש־מע קיין איין הונגעריגער, ווענען זי זאָל נישט אַריינרופען אין קרעטשמע און געבען אָפּצועסען, און קיין איין באָרויסער ווענען זי זאָל נישט בע־שיכען.

איטקע האָט אויך אָנגעהויבען קינדלען און האָט געהאַט דריי זיהן מיט דריי טעכטער.

און ערשט דורך איהרע קינדער האָט זי געזעהן, אַז גאָט צאָהלט מידה כנגד מידה, און א סך מאָל צאָהלט ער נאָך כפל כפלים, צוויי מאָל אַזויפיל.

און גאָט האָט איטקע'ן אָפּגעצאָהלט אויך מיט א מוזינקע, וואָס האָט איהר פערביטערט האָט לעבען, איהר מיט איהר מאַן, אַזוי ווי זי האָט עס אַמאָל געטון איהרע עלטערען.

עס האָבען זיך אין יענער צייט אין רומעניע אָנגעהויבען ביטערע צייטען פאַר יודען. קיינמאָל האָבען די יודען אין רומעניע גוט נישט געלעבט, און זענען שטענדיג געווען ביי די מאָלדאַוואַנעס אין די אויגען ווי די שפּינען. מען האָט זיי גאָרנישט צוגעלאָזט און מען האָט זיי געפּלאָגט און געטריבען פון אַלע זייטען.

אָבער פון שלעכטס צו שלעכטס איז אויך דאָ א חילוק. עס זענען נאָך אַלץ געווען פריצים, וואָס פלעגען פערדינגען קרעטשמעס, טייכען אָדער מיהלען צו יודען אויף אַרענדע און די אַרענדאַרען פלעגען האָבען פרנסה. עס איז אָבער וואָס אַמאָל ווייטער געוואָרען אַלץ שווערער און שווערער פאַר יודען צו לעבען אויף די ישובים, דערפער און פאַרמס, ווי קרעטשמערס. איז אויך גע־קומען די צייט, אַז איטע'ס מאַן זאב אָדער וועלוועל, ווי ער האָט זיך גערופען, זאָל אויפגעבען די קרעטשמע און ער זאָל זיך אַרויסציהען אין א גרעסערער שטאָט. און אַזוי ווי עס איז פון טעמעלאַי נישט געווען ווייט פון בוקאַרעשט (די הויפּט־שטאָט פון רומעניע) האָט זיך וועלוועל אַהין איבערגעצויגען מיט זיין ווייב און מיט זייערע זעקס קינדער. פון וועלכע די מוזינקע, וואָס האָט געהייסען מרים, איז דאַן אַלט געווען פער־צעהן יאָהר.

און אין בוקאַרעשט האָט זיך וועלוועל גע־ביטען זיין צווייטען נאָמען, וואָס האָט געקלונגען זעהר יודישלעך הערשקאָוויץ, אויף לופּעסקאָ. אַזוי ווי זיין צווייטער נאָמען איז געווען ליפע און אויף דעם נאָמען האָט איהם סיי־ווי־סיי קיינער נישט גערופען, האָט ער פון איהם געמאַכט א נייעם און האָט איהם אַביסעל „פערערומעניזשט", איז אַרויס־געקומען לופּעסקאָ.

געקומען קיין בוקאַרעשט איז לופּעסקאָ מיט עטליכע טויזענד לעי, האָט ער זיך מיט באַלד א שותף אויפגעמאַכט א פאַבריקעל פון טשוועקעס, וואָס האָט זיך שפּעטער צעוואַקסען אין א רייזיגער פירמע, וואָס טראָגט אין בוקאַרעשט עד היום דעם נאָמען „וואַרטיזשאַנאָ און לופּעסקאָ". היינט צו טאָג איז די פירמע איינע פון די גרעסטע אין לאַנד, וואָס מאַכט אַלערליי טשוועקעס שרויפען.

(ווייטער מאָרגען)

ביַלהלען פון דריטען רייך

צ ו ר י ך (יט"א) לויט דער מיטטיילונג פון בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „נייער ציריכער צייטונג" איז צוליב א מסירה פון א פריזירער אַרעסטירט געוואָרען די פרוי פון א הויכען בעאַמטען אין צוויקאו (זאַקסען) און איז פער'משפט געוואָרען צו א חודש תפיסה דערפאַר, ווייל זי זאָל, כלומרשט, האָבען ערקלערט, אַז גערינגס פרוי שטאַמט פון א יודישער משפחה. די פעראורטיילטע וועלכע האָט קאַטעגאָריש געלייקענט, אַז זי זאָל האָבען ערקלערט, וואָס עס איז אין דעם זין, האָט אַפּעלירט צום לאַנד־געריכט אין צוויקאו, וואָס האָט די פרוי פריינעשפּראָכען. גלייך אָבער נאָך דעם ווי דער אורטייל איז פערעפענטליכט געוואָרען, איז ערשינען פּאָליציי, וועלכע האָט גענומען די פרוי אין „שוץ־האַפט" און אַפּגעפיהרט אין תפיסה.

ק עֶ ל ן (יט"א) דער „וועסט־ניישטער בעאָבאַכטער" טיילט מיט: „ווי מיר ווערען געוואויר האָט די פערשטאַרקטע אַנטיסעמיטישע אויפקלערונג פון דער פּאַרטיי אין דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער פּרעסע שוין געבראַכט ערפרייענדע רעזולטאַטען. פיל דייטשע פויערים טיילען מיט, אַז זייער אומזאַץ איז געשטיגען. א רייה יודישע געשעפטען ווערען גע־שלאָסען, אַנדערע שטעהען פאַר דער שליסונג. עהנ־ליכע בעריכטען קומען אָן פון אַנדערע געגענדען".

ב עֶ ר ל י ן (יט"א) די „פרענקישע טאַגעס־צייטונג" מעלדעט: „ווי עס ווערט מיטגעטיילט פון רעקינגען האָבען זיך די לאַנדווירטשאַפטליכע אַר־בייטער פון דעם בעצירק ענטזאַגט בייהילפיג צו זיין די אָרטיגע יודען ביים אַראָפּנעהמען די היי פון די פעלדער. די יודען האָבען די אַרבייט אַליין געמוזט אויספיהרען".

ב עֶ ר ל י ן (יט"א) אין „געמיינדעבלאַט" פון דער בערלינער יודישער קהלה איז לויט דעם וואונש פון פּאָליציי־פּרעזידיום פערעפענטליכט געוואָרען א מעלדונג, דאָס „נעהמענדיג אין אַכט דעם אַלגע־מיינעם אורלויבס־צייט אין חודש יולי, ווערט ער־וואַרט, אַז אין דעם חודש וועלען נישט פאָרקומען קיין שום פערזאַמלונגען, זיצונגען, היים־אָוונדען א. ד. גל. אויך אַלע יוגענד־היימען וועלען אין משך פון דעם חודש זיין געשלאָסען."

―――=―――

לאַנד־צוזאַמענפאָהר פון סאָציאַליסטישען האַנדווערקער - פעראיין אין פוילען

וו אַ ר ש א (יט"א) יט"א האָט ערהאַלטען פאָל־גענדען קאָמוניקאַט:

שבת, דעם 6־טען יולי ה. י. קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (פּזשעיאַזד 13), דער צווייטער לאַנד־צוזאַמענפאָהר פון סאָציאַליסטישען האַנד־ווערקער־ און כאַלופּניקעס־ פעראיין אין פוילען. דער צוזאַמענפאָהר וועט בעטראַכטען א רייה פראַגען, וואָס זענען נוגע דער ווירטשאַפטליכער און רעכטליכער לאַגע פון די האַנדווערקער און כאַלופּ־ניקעס־מאַסען אין פוילען און וועט אָננעמען א שטעלונג צו דעם נייעם כאַלופּניקעס־געזעץ. דער צו־זאַמענפאָהר וועט אויך אויסוועהלען א נייע הויפּט־פערוואַלטונג.

ראַס ל־עבען אין ארץ־ישראל

ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור

דרייסיג יודישע פּאָליציאַנטען פאַר תל אביב

ת ל־א ב י ב. 31 יודישע יונגעלייט זענען לעצטענס אַנגענומען געוואָרען אין דער פּאָליצייאישער שולע אין ירושלים. איינער וועט בלייבען אין ירושלים און 30 וועלען אויספיהרען זייער דינסט אין תל־אביב.

אָפּמאַך מיט רעוויזיאָניסטישע אַרבייטער אין זכרון יעקב

י ר ו ש ל י ם. נאָך לענגערע פערהאַנדלונגען האָט דער ראַט פון דער קאָלאָניע זכרון יעקב בעשלאָסען צו אַנגאַזשירען פערציג רעוויזיאָניס־טישע אַרבייטער אַלס שומרים פון דער קאָלאָניע און די אַרומיגע יודישע זידלונגען.

אין דער קאָלאָניע זאָלען אויך בעקומען בעשעפ־טיגונג נאָך 150 רעוויזיאָניסטישע אַרבייטער.

אַרעסטען צווישען קאָמוניסטען אין ארץ ישראל

ח י פ ה. די פּאָליציי האָט דאָ אַדורכגעפיהרט רעוויזיעס בעת וועלכע ס'איז ענטדעקט געוואָרען א סך קאָמוניסטישע ליטעראַטור אין דער אַראַבישער העברעאישער און יודישער שפּראַך. אין צוואַ־מענהאַנג דערמיט זענען אַרעסטירט געוואָרען חנה ראָזענבערג און ערנסט רובין. עס ווערען געמאַכט ווייטערע אַרעסטען.

דער בודזשעט פון ירושלימער שטאָט־ראַט

י ר ו ש ל י ם. אין דער „פּאַלעסטין־גאַזעט" איז פערעפענטליכט געוואָרען א בעריכט פון דער ירו־שלים'ער שטאָט־פערוואַלטונג פאַר דעם בודזשעט־יאָהר ביז סוף מערץ 1935. דער בודזשעט האָט בעטראָפען 144,626 פונט, דערביי האָט די רע־גירונג אויסגעצאָהלט 15,546 פונט, כדי צו דע־קען דעם דעפיציט.

פון דער יודישער אויפבוי אַרבייט אין ארץ ישראל

י ר ו ש ל י ם. דער דעפּאַרטאַמענט פאַר דער קאָלאָניזאַציע פון דייטשע יודען ביי דער יודישער אַגענץ איז די טעג צוגעטרעטען צו בויען 20 הייזער אין כפר ידידיה (עמק חפר) פאַר דייטשע עולים. די בוי־קאָסטען בעטרעפען 7000 פונט.

י ר ו ש ל י ם. דער קאָלאָניסטען־פעראיין האָט שוין געשלאָסען אַן אָפּמאַך וועגען אויפבויען די נייע בנינים פאַר דער העכערער לאַנדווירטשאַפט־ליכער שול אין פרדס ־ חנה. אין דער שול וועלען אין דער ערשטער צייט אַנגענומען ווערען 25 סטודענטען.

י ר ו ש ל י ם. די אַקציעס פון „באַנק הפּועלים" ווערען פערשפּרייט מיט ערפאָלג און עס איז צו ערוואַרטען, אַז אין קורצען וועט געזאַמעלט ווע־רען די סומע 30.000 פונט פאַר דעם קרעדיט־פאָנד. די אַרבייטער־באַנק האָט שוין פערטיילט צווישען פערשידענע אַרבייטער־שפּאָר־קאַסעס לאַנג־טערמיניגע קרעדיטען אויף א סומע פון 12.000 פונט.

י ר ו ש ל י ם. בעשליסענדיג איבערצוגעבען די בוי־אונטערנעמונג ביי דער „הסתדרות" דאָס בויען דעם נייעם וואַסער־רעזערוואַר אין ירושלים, האָבען איינציגע אַראַבישע ראַטמענער פערלאַנגט, אַז די „הסתדרות" זאָל זיך פערפליכטען צו בעשעפטיגען צוגלייך יודישע און אַראַבישע אַרבייטער. די יודישע ראַטמענער האָבען דאַן אַנגעוויזען, אַז די אַראַבישע אונטערנעמער פלעגט מען ביז איצט נישט שטעלען קיין בעדינג צו בעשעפטיגען אויך יודען. ענדליך איז מען געקומען צום הסכם, אַז די „הסתדרות" וועט זיין פערפליכטעט צו בעשעפטיגען יודישע און אַראַבישע אַרבייטער, אויב דער פּרינציפּ וועט פערפליכטען ביי אַלע שטאָטישע קאָנטראַקטען.

טראַגעדיעס פון יודישע קינסטלער אין בערלין

אָט האָט לעצטענס פּאַסירט אין בערלין אַזאַ געשיכטע:

דריי מענשען פון א יודישער קינסטלער־פאַמיליע זענען אומגעקומען אין איין טאָג. צו־ערשט איז אַוועקגעשטאָרבען דעם קינסטלער'ס פרוי, איהר טויט איז געווען א נאַטירליכער, און אפשר אויך נישט: א יונגער מענש אין איהרע יאָהרען געהט נישט סתם אַוועק פון דער וועלט. אודאי האָט זי זיך געהאַט גענוג אָנגעליטען. זי האָט זיכער נישט געקאָנט צוזעהן דעם צער פון איהר מאַן, וועלכער האָט זיך אַרומגעבלאָנקעט אָהן אַרבייט און אַרבייטסלאָז איז ער געוואָרען נאָר צוליב זיין נישט ־ אַרישער אָפּשטאַמונג. אַזוי איז ער געווען א בעליבטער ליבערעטיסט, די לוסטיגסטע און פריהליכסטע לידלעך האָט ער געהאַט פערפאַסט. ער גופא איז געווען בעלאַ־דען מיט שווערמוט און זויערקייט, אָבער מיט זיינע לידער האָט דאָס גאָרנישט געהאַט צו טון. דאָ איז ער געווען א גאָר אַנדערער. קוים צו דערקענען. ער האָט אַנדערע לוסטיג געמאַכט, כאָטש זיך אַליין נישט. אַז דאָס איז איהם אָפּגע־נומען געוואָרען, ווייל די ליבערעטאָס פון א יוד מעגען זיי ווי גוט זיין, טאָרען נישט פערווענדעט ווערען, איז ער נאָך מעהר שווערמוטיג און טרויע־ריג געוואָרען. און אָט נעמט גאָר זיין פרוי, דער איינציגער פערבליבענער טרייסט, און שטאַרבט אַוועק. וואָס פאַרא זין האָט נאָך זיין לעבען? ער בעגעהט נאָך דעם זעלבען טאָג זעלבסטמאָרד.

די איבערגעבליבענע אַלטע מוטער טוט אויך דאָס זעלבע. אַלע דריי האָט מען אין איין טאָג גע־בראַכט צו קבורה.

היינט שטעלט זיך פאָר, אַז אַזעלכע אַר־בייטסלאָזע יודישע קינסטלער זענען אין דייטש־לאַנד פאַראַן עטליכע טויזענד. און ווער נאָך ווי דער קינסטלער איז א שטימונגס־מענש! פון יע־דער קלייניגקייט ווערט ער שטאַרקער און אימפּול־סיווער בעריהרט ווי אַלע אַנדערע. די וועלט שפּילט זיך פאַר איהם אָפּ אויף די ברעטער פון דער ביהנע. ווי קאָן עס איהם צו מוט זיין, ווען ער דאַרף אָט די ברעטער נישט מעהר בעטרעטען? די וועלט מוז דאַן זיין פאַר איהם א פערשפּילטע!

איינע א שוישפּילערין דערצעהלט פאָלגענדעס:

זי האָט טאַקע געפונען אַרבייט, אָבער נישט אין איהר בראַנזשע, נאָר אין א גאַנץ אַנדערער: זי פוצט נעמליך, פענסטער. קיין חרפּה איז דאָס נישט. אַנ'אַרבייט ווי אַלע אַנדערע אַרבייטען. נאָר וואָס דען? ס'קו'מט איהר אויס צו פוצען אויף א הויז, וואָס קוקט אַרויס אויף דער טעאַטער־געביי־דע, וואו זי האָט פריהער געהאַט געשפּילט איהרע שענסטע ראָלען. וויפיל זי פּרוּוּט נישט איהרע געדאַנקען וועגען אָט דער שפּילצייט, איז קומען זיי צו להכעיס ווידער. זיי קריכען עפּעס נישט אַרויס פון קאָפּ. אָט דוכט זיך, פוצט זי מיט האַלב אָפענע אויגען, נאָר דאָס העלפט אויך נישט; און עס ווילט זיך איהר אַזוי פערגעסען די נאָ־הענטע פערגאַנגענהייט. איז עס אָבער איהר נישט בעשערט. דעריבער וואַלט זי גאָך וועלען אויפ־טרעטען; וואו־ס'איז פאַר א יודישען עולם. דאָס וועט זיין פאַר איהר די העכסטע בעפרידיגונג.

נאָך טראַגישער איז דער גורל פון א צווייטער שוישפּילערין: פון גרויס פערצווייפלונג וואָס זי האָט נישט וואו צו שפּילען, איז זי אַראָפּ פון זינען. האָט זי אינגערהיים אָפּגעשפּילט די שרעקליכסטע סצענעס. מען האָט זי געמוזט אַריינגעבען אין א משוגעים־הויז. דאָרט איז זי אויך געזונד געוואָרען. זי געהט שוין אַרום אויף דער פריי. דער אַלטער וואַהנזין הויבט איהר אָבער אָן ווייטער צו פערפאָלגען. אַז מ'וועט זי לאָזען שפּילען, וועט זי אויך קלאָר ווערען, אַזוי פער־זיכערט זי. ווער אָבער זאָל דאָס איהר גלויבען? מ'קוקט אויף איהר ווי אויף א „געשטערטע". מען טרויט זיך נישט איהר אָנצובאָטען א ראָלע, אפילו נישט די סאַמע לייכטסטע. ס'ווערט פער־טראַכטען, און אפשר מיט רעכט, דער פאָלגענדער שטאַנדפּונקט: אויב מען קאָן נישט פערזאָרגען די גאַנץ קלאָרע, טאָ ווי קאָן מען זאָרגען פאַר די יעניגע, וועלכע זענען נישט ביים פולען זינען?

אַדריטע קינסטלערין ווערט פערפאָלגט פון א מורא'דיגען אַנגסט־געפיהל. זי איז א פידעל־שפּילערין. איהר פידעל שטאַמט פון א גרויסען ווירטואָז. אָפּגעקאָסט האָט זי איהר א אוצר מיט געלד. די קאָנצערטען האָבען איהר אַריינגעבראַכט א שעהנעם האָנאָראַר. איצט פערדינט זי כמעט גאָרנישט. זי עסט פון גרייטען, וואָס זי האָט געהאַט אָפּגעשפּאָרט פון פריהער. וואָס וועט אָבער זיין, אַז דאָס וועט זיך ענדיגען? דעמאָלט וועט זי דאָך זיין געצוואונגען צו פערקויפען איהר טייערע פידעל! אָט דער געדאַנק וואַרפט אַליין שוין אָן אויף איהר א שרעק און רויבט אַוועק די רוה איהרע. זי לויפט אומעטום זוכען אַנ'אויסוועג. די לעצטע אינסטאַנץ איהרע איז די קינסטלער־הילף. דאָ טרייסט מען זי, אַז מען וועט נישט לאָזען אַזוי ווייט קומען. מעהר ווי טרייסטען איז מען פאַר־לויפיג נישט אימשטאַנד.

און ווער איז יענער קינסטלער, וואָס שטעהט א הילפלאָזער און אָפּהענטיגער? ער איז א קונסט־רייטער. אויף די בעסטע פערד האָט ער געריטען און האָט שטענדיג געהאַט א גרויסען דערפאָלג. ס'איז אָבער אַזוי ווייט געקומען, אַז אויך ביי פערד לאָזט מען נישט אין דריטען רייך צו א נישט־אַריער! פונקט אַזוי ווי די פערד וואָלטען געקאָנט אונטערשיידען ווער ס'איז א ריינער אַריער און ווער נישט. צו אַלע צרות איז ער נאָך א שטאַטענלאָזער. האָט מען ביי איהם אָפּגענומען דאָס וואוין־רעכט און מען האָט איהם אַרויסגעשיקט. וואוהין אָבער זאָל ער פאָהרען? קיין לאַנד לאָזט איהם נישט אַריין צו זיך. איז ער, הייסט עס, פערבליבען אין דייטשלאַנד. די דייטשע פּאָליציי האָט איהם דערטאַפּט און אַריינגעזעצט אין תפיסה. וואָס הייסט? אַז מען שיקט אַרויס טאָר מען נישט קומען צוריק. ווייבאַלד ער איז דאָך צוריקגעקומען האָט ער זיך שטראָפבאַר געמאַכט און מוז פאַר דעם אָפּזיצען א געוויסע צייט. אַרויסגעלאָזען ווערט ער אונטער דעם בעדינג, אַז ער מוז גלייך פערלאָזען די לאַנד־גרענעצען. אַזוי ווי ערגעץ־אַנדערש קאָן ער נישט פאָהרען צוליב דעם דערמאָנטען טעם, בלייבט ער דערווייל דאָ אויפ'ן אָרט. די „פרייע צייט" נוצט ער אויס אויף זיך צו מעלדען אין דער קינסטלער־הילף. פון וואַנען זאָל די קינ־סטלער־הילף בעזיצען אייגענע פערד פאַר זיין רייט־קונסט? דרעהט ער זיך אַזוי לאַנג אַרום ביז ער ווערט ווידער געכאַפּט פון דער פּאָליציי און ווערט „איינגעזעצט אויף א לענגערע צייט. אַז ער ווערט נאָכאַמאָל בעפרייט אונטער א שטרענגערען אַנזאָג זיך פון דייטשלאַנד אָפּצוטראָגען, קומט ער צוערשט ווידער אין דער קינסטלער־הילף, כדי צו פערדינען כאָטש א פּאָר מאַרק. ס'פערשטעהט זיך, אַז ער פאַלט באַלד ווידער אַריין אין דער פּאָליצייס הענד. אַזוי חזר'ט זיך דאָס אַלץ איבער אָהן א שום [illegible]. אַנשטאָט צו רייטען, בעהט ער גאָר „[illegible]". אַ אַנ'אַרבייטסלאָזער, א שטאַטענלאָזער — דאָס איז א דאַמאָלסער „קאָנסט־לער" - [illegible].

י. ב. [illegible]

מען האָט געזוכט די זינדיגסטע שטאָט אין דער וועלט און זי ענדליך געפונען אין קאַירא

וועלכע שטאָט איז פאָרט די זינדיגסטע אין דער וועלט?

מענשען ברעכען זיך די קעפּ אויף דער דאָ־זיגער פראַגע און קענען קיין ענטפער נישט קריגן. נאָכ'ן קוקענדיג דערויף, וואָס מען האָט שוין צוזאַמענגעשטעלט אַלע ציפערען און אַלע מאַטער־יאַלען וועגען די מעשים און פערברעכענס, וואָס מען בעגעגנט אין יעדער שטאָט אין אייראָפּאַ און אַמעריקאַ.

דאָס פּלאָנטער קומט פון דעם, וואָס נישט אַלע פּערברעכענס אין איין אָרט זענען אויך פערברעכענס אין א צווייטען אָרט. מיר, למשל, וואָלטען אויפגעהויבען א געשריי ביז'ן הימעל אַריין, ווען ביי אונז וואָלטען זיך געיאַוועט פּאָ־ליציאַנטען, וואָס זאָלען פערקויפען זייערע יונגע מיידלעך צו אַלטע הולטאַיסקע בעל עבירה'ניקעס, און אין כינע איז עס א גאַנץ געוועהנליכע זאַך. כינעזישע עלטערן פיהרען אַוועק זייערע צוועלף־יעהריגע מיידלעך און פערקויפען זיי אַקוראַט ווי זיי פערקויפען רייז, אָדער אַלטע שיך. דער מנהג איז שוין דאָרט פינף טויזענד יאָהר אַלט און קיינער פאַלט גאָרנישט איין צו פּראָטעסטירען אַנטקעגען אַזעלכע עלטערן, און ווען עס זאָל זיך געפינען א משוגענער, וואָס זאָל יאָ אַנקלאָגען די עלטערן, וואָלטען איהם די ריכטער געמייסטען פערשפּאַרען אין א משוגעים־הויז דער־פאַר, וואָס ער מישט זיך אין פרעמדע געשעפטען און העדפּאַר. וואָס א גלייכע זאַך קומט ביי איהם אויס קדוש און פערברעכעריש.

ווארום די כינעזישע טאַטע־מאַמע לערנען דעם משל אַזוי: איידער חתונה צו מאַכען די טאָכטער מיט אַנ'אָרימאַן, ביי וועמען זי זאָל ליידען הונגער און דחקות, איז שוין בעסער זי צו פערשאַכערען צו אַן אַלטען מאַן, נאָר א רייכען, וועלכער וועט איהר קענען צוטיילען אַלע תענוגים פון דער וועלט.

אָבער אַז איהר טוט אַזעלכע עלטערן זאָגען, אַז דאָס איז אונמאָראַליש, וועלען זיי אייך ראַטען אַליין צו געהן צו א דאָקטאָר, אַז ער זאָל אונטער־זוכען אייער מאָרך.

אַלס חתונה־מאַכען [illegible] אַליין אין טיבעט נישט געווען, האָט איהר אַפּשר געלייענט א בעשרייבונג וועגען טיבעט, און איהר ווייסט שוין, אַז אין טיבעט איז א מנהג, אַז ווען א פרוי האָט חתונה מיט א מאַן, ווערען אַלע זיינע ברידער איהרע מענער. אַמאָל האָט דער מאַן גאַנצע פינף צי זעקס ברידער, זענען זיי אַלע איהרע געזעצליכע מענער.

ווען דער ערשטער, אָריגינעלער מאַן פאָהרט אַוועק אויף א שטיקעל צייט (די טיבעטער מענער זיצען נישט אויף איין אָרט, פאָהרען אָפּט־מאָל אַוועק אויף חדשים לאַנג), לויפען זיך די אַנדערע ברידער צונויף און פערנעהמען זיין אָרט. אַז ער קומט צוריק צופאָהרען, שטעלט ער אַוועק ביי דער שוועל אין דרויסען זיינע שיך, דאָס דאַרף דינען זיינע קאָנקורענטען פאַר א סימן, אַז איצט דאַרפען זיי זיך האַלטען א שטיקעל צייט פון דערווייטענס און איהם צורוה לאָזען.

אין ניו־יאָרק, פּאַריז, לאָנדאָן, אָדער אין וויען, וועט איהר אויף א באַל אָנטרעפען פרויען וואָס טראָגען אַזעלכע דעקאָלטירטע קליידער, אַז עס שווינדעלט אַזש אין די אויגען. און ביי די מאַכמעדאַנער טאָר א פרוי אפילו די נאָז נישט אַרויסשטעלען אויף דער גאַס.

דאָס איז די אורזאַך, וואָס עס איז שווער צו בעשטימען, וועלכע שטאָט איז מעהר זינדיג. ביים מאַכמעדאַנער איז פּאַריז און לאָנדאָן, ניו יאָרק און וויען די סאַמע זינדיגסטע שטעט אין וועלט, ביים אַמעריקאַנער זענען מאָסקווע און לענינגראַד, די פערדאָרבענסטע שטעט, ביים רוס זענען טשיקאַגאָ און פילאַדעלפיע די ערגסטע שטעט אין דער וועלט.

נאָר זאָל מען אפילו מעסטען זינד און פער־ברעכען אויף דער אַמעריקאַנער מאָס, וועט אויך אַנקומען שווער צו בעשטימען וועלכע שטאָט עס איז די זינדיגסטע:

טשיקאַגאָ, למשל, איז פער'שמ'ט פאַר א שטאָט מיט פערברעכער, אָבער אין פּראָפּאָרציע צו איהר בעפעלקערונג איז טשיקאַגאָ גאָרנישט אַזוי פער־ברעכעריש. אין פערגלייך מיט א סך אייראָפּעאישע שטעט. איז ניו־יאָרק א צדקת.

בוענאָס איירעס איז פערדעכטיגט אין דער וועלט פאַר דער זינדיגסטער שטאָט, וואו עס שוויבעלט און ווימעלט מיט ווייס־שקלייפעריי, אָבער לויט די בעשרייבונגען פון די רייזענדע, איז גאָר ריאָ דע זשאַנעירא מעהר זינדיג, דאָרט איז אויך די זינד מעהר אָפען און מעהר אָנזיכטיג. אין ריאָ איז דאָ א פּלאַץ, וואָס פערנעמט א סקווער פון א האַלבען מייל וואו דער מסחר פון ווייסע שקלאַפען געהט אָן פראַנק און פריי און וואָס איז שטענדיג פול מיט שיכורים, גראָבע נפשות און געמיינע פערברעכער. פונדעסטוועגען הערט מען וועגען בוענאָס איירעס, און נישט וועגען ריאָ דע זשאַנעירא.

די וועלט הערט א סך וועגען פּאַריז און כמעט גאָרנישט וועגען מאַרסעל. כאָטש דאָרט איז דער ווייס ־ שקלאַפען ־ מאַרק דער גרעסטער אין דער וועלט.

מאַרסעל פערמאָגט אויך, אין פּראָפּאָרציע, א ריזיגע צאָהל געוואַגטע פערברעכער, ווי אין קיין אַנדערער שטאָט מיט אַזאַ קליינער בעפעלקערונג. ווען מען קומט אויפ'ן פראַנצויזישען טייך־וועלס־אינזעל געפינט מען דאָרט צעהן מאָל מעהר פערברעכער פון מאַרסעל, ווי פון פּאַריז, כאָטש פּאַריז איז דריי מאָל אַזוי גרויס ווי מאַרסעל. אין מאַרסעל געפינט מען אויך א סך „געסט"־פערברעכער פון אַלזשיר, עגיפּטען, איטאַליע און שפּאַניע.

סינגאַפּור האָט א שלעכטען נאָמען, כאָטש קיינער ווייסט נישט פאַרוואָס. דאָס איז אַנ'ענג־לישע קאָלאָניאַלע שטאָט מיט א סך קירכען און א גוטער פּאָליציי. אָבער קיין צופיל אַרבייט האָט דאָ נישט די פּאָליציי אפילו מיט די סאָלדאַטען און מאַטראָזען, וואָס קומען אַהער אָפּט און האָבען דאַ נישט וואו צו זינדיגען.

שאַנכאַי איז שוין אפילו יאָ זינדיג, זי האָט שוין דוקא א סך זינדיגע נעסטען, אָבער זי קומט נישט צו קאַאירא, וועלכע האָט אָפּגעירש'ענט פּאָרט־סאַיד.

או, ביי קאַאירא מעג מען זיך אָפּשטעלען, ווייל קאַאירא איז נישט נאָר די זינדיגסטע שטאָט אין דער וועלט, נאָר זי האַלט נאָך אין [illegible]

(ווייטער זייט 10־טע ז"ט)